BONDIA® ARUBA

Diasabra 13 di Januari 2024 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Blame game tocante hotel...
A cuminza caba...

Aruba a firma MoU cu paisnan den region pa asistencia di aeronave den caso di calamidad

Pagina 3

- **Investigacion den caso di agresion na Bushiribana a conclui cu e hechonan no a tuma luga**
  Pagina 2
- **Hospital a pospone operacionnan temporalmente**
  Pagina 7
- **Comerciante secuestra ta Willemstad**
  Pagina 8

Ehercito Mericano y Britanico ta lansa atake contra Houthinan na Yemen

Pagina 24

Colombia ta considera posibilidad cu criminal Ecuatoriano "Fito" ta na e pais

Pagina 10

COA y ATA ta extende nan cooperacion firmando pa dos aña mas

Pagina 18

Investigacion di polis den caso di agresion na Bushiribana a conclui cu e supuesto hechonan no a tuma luga

Mediante un comunicado di prensa di Ministerio Publico, ayera tardi a informa tocante un investigacion di polis cu tabata tumando luga pa loke ta trata e caso di maltrato na un persona na Bushiribana.

Den e comunicado, Ministerio Publico ta informa cu Polis a haci investigacion siman pasa di un sucedido cu lo a tuma luga diahuebs 4 di januari ultimo den vecindario di Bushiribana. E incidente aki lo a encera cu un persona lo a ser maltrata pa cuatro homber, cu lo a purba cend'e na candela tambe.

Diahuebs 4 di januari, Cuerpo Policial di Aruba a informa medionan local di un caso na unda pa 18:57 di atardi nan central a haya e notificacion di un caso di un persona cu lo a mester a ser maltrata pabao di Bushiribana y e persona maltrata lo tabata den un di e trail cu ta ser usa pa ciclistanan.

Polis a indica cu nan central a despacha patruya di polis como tambe e helicopter di polis pa asina cuminsa cu un buskeda pa cu e persona. Despues di un rato e helicopter di polis a localisa e persona, ken ta un hende homber, a guia e patruya pa por yega na sitio na unda e persona tabata. Patruya a haya e persona aki y a transport'e te na altura di Matividiri pa asina personal di ambulance por a dun'e tratamento medico y despues a transport'e pa hospital.

Den un prome rapport Cuerpo di Polis a señala cu segun e victima mes a sigura cu e lo a ser maltrata pa 4 homber bisti full na preto y cu probablemente nan lo kier a cende na candela.

Recherche a bay na e sitio como tambe polis tecnico, pa asina cuminsa cu e investigacion cu ayera a culmina. Despues di e investigacion, a yega na conclusion cu nada di esey a tuma luga y cu e persona en cuestion tin un comportamento confundi.

E hecho aki a causa conmocion den comunidad, camindа reaccionnan riba rednan social tabata basta indicando e insiguridad cu Aruba por ta sufriendo na cualkier parti di e isla, specificamente pa esnan cu ta haci uso di e trailnan cu nan bicicleta. Di mesun manera algun otro a yega di relaciona e caso aki cu otro na unda un persona a ser haya morto band'i caminda, tambe den mesun area. Na final, nada no a tuma luga.

Jaylienne Tromp, Reina Hubenil Noord/Infinity Carnival Group preparando pa e gran anochi di eleccion

Den fin di siman aki ta bay tuma luga eleccionnan di reina di Aruba su Carnaval 70. Diasabra 13 di januari Aruba ta bay cera conoci cu su Reina Infantil y Hubenil, y diadomingo cu Reina Grandi y Sra. Carnaval. Un di e candidatanan pa e corona maximo di Reina Hubenil di Carnaval 70, Jaylienne Tromp ta conta di su preparacion y con e ta sinti cu e dianan yegando cerca.

Jaylienne Tromp ta un hobencita di 13 aña di edad, e ta bishita Maria College Mavo y ta Reina Hubenil di districto di Noord y Infinity Carnival Group.
Jaylienne ta conta cu un di su hobbynan ta baila y desde cu e tin cinco aña di edad e ta practica e hobby aki. Ademas di baila Jaylienne gusta pasa tempo cu su famia tambe, su sistema di apoyo mas grandi pa tur loke ta su participacion den eleccion di Reina Hubenil.

Jaylienne no ta desconoci pa loke ta eleccionnan di reina. Na aña 2017 el a participa den e eleccion di Reina Infantil di Noord, na unda el a sali ganadora y a bay stadion pa representa districto di Noord y a logra sali finalista.

Aworaki Jaylienne ta sigui pa su siguiente reto, cual ta Reina Hubenil, un soño cu e tin pa hopi tempo caba. "E tabata un soño di mi semper pa bay pa Reina Hubenil y aworaki ami ta bay pa Reina Hubenil y mi tanchi ta bay pa Sra. Carnaval y mi prima ta bay pa reina grandi," el a conta.

E preparacionnan pa Jaylienne su presentacion a cuminsa for di trempan, desde luna di october trainingnan a cuminsa intensamente pa loke ta su show oficial y demas presentacionnan pa e anochi special aki.

"Preparacionnan ta bayendo hopi bon y nos ta bay all out diasabra y diadomingo. Mi ta hopi emociona pa e dia yega y mi ta cla tambe pa e dia yega. Mi ta invita henter pueblo di Noord y Aruba completo pa bin apoya ami dia 13 di januari den Aruba Entertainment Center y dia 14 di januari pa bin apoya sra. Carnaval Esther Tromp y Reina Grandi Jamilyenne Tromp," Jaylienne a indica.

Por ultimo, Jaylienne ta manda su mensahe pa hubentud y comunidad carnavalesco di Aruba: "Mi mensahe pa tur hoben y tur carnavalista ta pa nos jump den carnaval sanamente, pa nos ta mas uni, pa no trece problema y pa nos sigui engrandece nos dushi carnaval."

Aruba a firma un MoU cu paisnan den region pa facilita asistencia di aeronavenan den caso di calamidad

Dia 14 di december 2023 a tuma luga e di shete Asamblea Extraordinario, di Estadonan miembro di e Comision Latino Americano di Aviacion Civil (CLAC) na Lima Peru, na unda a aproba e Declaracion di Lima "Compromisonan pa Desaroyo di Aviacion Civil na Latino America y Caribe, caminda e proximo decada."

CLAC ta un organismo internacional di caracter consultivo y su conclusionnan, recomendacionnan y resolucionnan ta suheto na aprobacion di cada un di Estadonan miembro -cu awendia ta 22-nan obhetivo ta pa provee na autoridadnan di Aviacion Civil di Latino America, un structura adecua den cual por discuti y plania tur e medidanan rekeri pa cooperacion y coordinacion di actividadnan di aviacion civil.

Mediante un publicacion riba rednan social Gobierno di Aruba a informa cu recientemente Aruba a uni su mes na e "Declaracion de Lima", pa loke ta metanan strategico di aviacion civil, hunto cu 20 otro pais den region.

Tocante e puntonan cu a ser aborda den e declaracion aki ta papia di: Desaroyo di transporte den region pa aña 2033, accesibilidad di transporte aereo pa un mayoria di personanan den region, promocion di un aviacion sostenibel y comprometi cu medio ambiente, crea un ambiente di resiliencia pa enfrenta posibel crisis, mantencion of aumento di nivelnan di siguridad operacional y di siguridad di aviacion, aplicacion di tecnologianan na servicio di facilitacion di transporte aereo, coordinacion entre autoridadnan di aviacion cu ICAO y otro instancianan internacional pa regulacionnan uniforme y harmonisa, promove participacion di hende muhe den actividadnan di aviacion, capacitacion constante di comunidad di aviacion, unidad di accion pa representacion di e region den instancianan internacional.

Cu presencia di ministernan y autoridadnan di aviacion di estadonan miembro di CLAC, den e documento di

Declaracion di Lima a reafirma cu aviacion civil ta un promotor di desaroyo economico y social di paisnan di Latino America y Caribe.

Tambe nan a enfoca den necesidad di mehora infrastructura y uzo di tecnologia den sector aereo, igualmente cu e urgencia di aumenta e conectividad entre Estadonan di Latino America y Caribe, pa facilita e transporte di personanan y bienes.

Manera ta conoci, industria di aviacion pa Aruba ta sumamente importante pa e economia, no solamente pa e parti turistico sino tambe pa e parti di carga.

Pa e motibo ey, ta di importancia pa tin metanan strategico bon defini y pa traha en conhunto, considerando e retonan internacional pa e industria di aviacion. E retonan aki ta inclui, entre otro, pandemia, gueranan, instabilidad politico, gastonan halto pa haci negoshi y disrupcionnan den e cadenanan di suministro. E unico manera pa por logra e metanan menciona ta door di cooperacion, no solamente riba nivel local, pero tambe riba nivel internacional.

Pa loke ta trata e punto di desaroyo di transporte aereo den region pa aña 2033, e documento ta indica cu nan ta compromete pa adopta medidanan eficaz pa logra metanan di aumenta na mas di un 50% e trafico aereo di pasaheronan den region CLAC durante e proximo decada, na beneficio di usuarionan di e medio di transporte aki, di turismo y en general pa e progreso di Estadonan y nanpueblo.

Den futuro, nan ta desea di adopta accionnan concreto pa logra un aviacion civil-sostenibel y comprometi cu preservacion di medio ambiente, cu e fin aki nan lo colabora cu desaroyo y promocion di combustibel sostenibel pa aviacion, e transformacion di energia ta necesario pa proximo añanan, apoyando tambe e creacion di combustibelnan nobo sintetico, cu menos marca di carbon.

Nan a compromete pa crea condicionnan pa transporte aereo lo ta mas accesibel economicamente pa mayoria di hende, cu promocion di un ambiente regulado cu lo faborece prijsnan competitivo na nivel mundial y regional.

Nan kier haci impulso di politica, normanan y medidanan di inclusividad universal pa garantisa acceso di personanan cu limitacion na transporte aereo, promoviendo inversionnan cu lo contribui na materialisa e punto aki.

Nan tin e necesidad di promove y exigi respet na principionan cu ta funciona den aviacion civil internacional, specialmente pa loke ta trata trato igualitario y sin discriminacion, den medida cu su no observacion por afecta e capacidadnan tecnico y operacional di Estadonan pa mantene nivelnan mas aceptabel di siguridad operacional.

Pa nan e participacion igualitario ta hopi importante den nivelnan cu ta conforma e actividad di aviacion, generando politica di inclusion, eliminando obstaculonan pa nan por drenta den mercado laboral y haci impulso di un cultura di respet y no discriminacion.

Durante e asamblea aki cu a tuma luga na december ultimo na Lima, Peru, director di Directie Luchtvaart Aruba, Edwin Kelly, tambe a firma un MoU cu paisnan di region pa asina facilita asistencia cu tur tipo di aeronave den caso di un calamidad.

E "Declaracion de Lima" lo bira e guia pa desaroyo di aviacion pa Aruba pa e proximo añanan, na unda Directie Luchtvaart tin diferente programa di cooperacion implementa caba, tanto cu paisnan den Reino como otro paisnan den region y awor lo sigui amplia e programa aki ainda mas.

Cu esaki Ministerio di Transporte, y tambe Directie Luchtvaart Aruba, cu ta responsabel pa e maneho y strategia di aviacion civil na Aruba, lo duna un impulso nobo na e desaroyo di e industria di aviacion na Aruba.

Gobierno a aproba Formatie Rapport y Instellingsbesluit nobo pa Directie Onderwijs

Diahuebs 11 di januari Minister di Enseñansa y Deporte, Endy Croes, a tene un conferencia na unda el a elabora ariba diferente punto relacion cu enseñansa. El a toca e tema di Formatie Rapport y Instellingsbesluit pa Directie Onderwijs, su reunion cu e cabesantenan di scolnan di DPS, construccion di Juliana School y normbedrag.

Minister Croes a informa cu durante un bishita na Departamento di Enseñansa el informa na e empleadonan di e departamento cu tanto e Formatie Rapport como e Instellingsbesluit nobo pa Directie Onderwijs a keda aproba y ta valido desde 1 di januari 2024.

El a splica cu desde 2010 CAD a skirbi un rapport na unda a duna un opinion y evaluacion di efectividad di e Interne Beheersing Systeem di henter e departamento. E rapport di CAD aki a wordo usa e tempo ey como nulmeting y hunto cu conseho di DPO, despues a bira DRH, a bira e motibo pa inicia un trayecto di restructuracion den su totalidad.

E meta primordial pa esaki, el a remarca, tabata pa eleva e efectividad y eficiencia di e Departamento di Enseñansa. Na januari 2017 e rapportnan aki a keda cla, pero, segun el a indica, e minister di turno e tempo ey no a tuma un decision, igual cu e minister cu a siguie tambe, cual tabata e minister encarga cu enseñansa prome cu Minister Croes.

El a sigui splica cu na aña 2020 a cuminsa cu e otro trayecto di e restructuracion di e Departamento di Enseñansa pa establece esaki pa e Instellingsbesluit. El resalta cu e restructuracion aki tin consecuencia financiero y lo move di 60 y algo empleado actualmente pa un maximo di 83 empleado y esaki ta bay costa casi 3.1 miyon florin structuralmente pa por tin un Departamento di Enseñansa completamente eficiente.

"E parti aki na luna di december 2023 a yega cerca mi, e concept rapportnan di e Formatierapport y Instellingsbesluit, a tuma decision riba esaki. A bay conseho di Minister cu esaki prome cu Pasco y a aproba e rapportnan aki. Desde 1 di januari 2024 Directie Onderwijs tin su Formatierapport y Instellingsbesluit nobo aproba," el a indica.

Otro topico cu e mandatario a toca ta e e reunion recien cu e tabatin cu cabesantenan di scolnan di DPS. Durante e reunion aki, el a indica, e cabesantenan a bin cu nan puntonan di agenda y algun preocupacion cu nan a trece pa dilanti ta inclui por ehemplo interpretacion di BVVD, compensatiedagen, un problematica cu jubileum, scarsedad di personal, maestro di guia, entre otro.

Ariba esaki el a splica cu tin un comision establecí pa basta luna caba y e comision aki ta consisti di Directie Onderwijs, Inspectie Onderwijs, representante di tur directiva di scol y tur hunto ta yama Richtlijnen.

"Cada directiva di scol ta interpreta esaki na un manera diferente y pues a dicidi pa pone e comision aki hunto, laga nan traha y tur bay di acuerdo riba cada un di e puntonan aki di atencion cu nan a trece," Minister Croes a señala.

El a agrega cu e palabracion cu tin cu e comision aki ta cu na februari e conseho final ta drenta unda tur 10 directiva di scol ta riba un liña tocante con e maneho y interpretacion di tur inkietudnan aki ta bay. Na momento cu firma esaki e ta drenta na vigor desde augustus 2024 unda na tur directiva di scol e ta wordo aplica den mesun direccion.

Un di e preocupacionnan cu a bin dilanti tambe di parti di e cabesantenan ta e grandura di e klasnan y Minister Croes a indica cu segun el a tende for di e comision encarga cu esaki, e grandura di klasnan lo baha na 24 mucha pa klas, algo cu a trece un alivio den e reunionnan.

Minister Croes a sigui splica cu otro punto cu a toca durante e reunion ta e structura di cuido y a duna splicacion ariba esaki na e cabesantenan y ta trahando duro ariba esaki pa bin cu un solucion structural.

Pa cu e tema di jubileum, cual tabata un punto di atencion tambe den e reunion aki, e mandatario a informa cu a splica e cabesantenan cu tin un proyecto na unda ya caba a detecta 137 persona cu lo ricibi un invitacion. E team cu ta realisando e proyecto lo otorga esaki na e 137 persona aki despues di carnaval pa trek recht locual tabata colga pa hopi aña.

Minister di Enseñansa a duna un actualisacion pa loke ta Juliana School. Manera ta conocí durante tratamento di presupuesto 2024 Parlamento a aproba 6.7 miyon pa un Juliana School nobo y den e caso aki a scoge e bario di Paradera pa diferente rason. El a indica cu a forma un team den december cu ta consisti di DOW, DIP, Ministerio, team di arkitecto, entre otro, y a bay haci bishita na e luga unda e scol ta bay wordo construi.

Segun e minister a informa pa otro siman ta bay tin e prome diseño di con e scol ta bay ta y asina cu tin confirmacion cu esey lo bira e diseño, e team cu ta bay traha riba esaki ta cuminsa traha pa asina mas tarda fin di maart tur cos por ta cla pa destaho y e meta ta cu pa fin di april e gunning por tuma luga y construccion cuminsa na mei di e aña aki.

Por ultimo, Minister Croes a elabora ariba e tema di normbedrag. El a splica cu e normbedrag ta hancra den ley y ta e compensacion cu directivanan di scol ta ricibi a traves di "exploitatiesubsidie".

E normbedrag ta cubri costo di, entre otro, mantencion y seguro di e edificio di scol y lokaal, limpiesa di edificio y lokaal, coriente, awa y gas, mantencion di mueble di e scolnan, inversion den material di desaroyo "hulpmiddel" y necesidadnan di scol, material di les y administracion.

El a indica cu e directivanan di scol ta ricibi un suma cu hopi biaha ta miyones di florin, depende di e grandura di e scol, pa cubri tur gasto cu a ser menciona. E ley ta bisa cu cada tres aña mester calcula si mester aumenta e suma aki. E ultimo rapport oficial ta di aña 2009 y e ultimo aumento a tuma luga na aña 2010.

"Enseñansa tabata coriendo 13 aña atrasa encuanto e ahustenan necesario pa e normbedrag por ta actualisa. Den aña 2023 un team di experto cu ta compronde e materia a haci un investigacion y calculacion. Na final di e investigacion un rapport a keda presenta, unda cu a indica cu mester haal in e suma di 6.4 miyon florin," e mandatario a enfatisa.

El a remarca cu dia 4 di september 2023, den e tratamento di voorjaarsnota, Parlamento di Aruba a aproba 50%, esta 3.2 miyon florin. Den luna di december aña 2023, ora cu Parlamento di Aruba a trata Presupuesto di Pais Aruba a aproba e otro 50%, esta 3.2 miyon florin, cual ta cera un total di 6.4 miyon florin pa haal in te cu aña 2023.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica
di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Blame game tocante hotel...

A cuminza caba...

Aparentemente e accionnan cu cierto ciudadano a tuma pa denuncia e continuacion sin tregua di crea mas hotel, a haya un efecto. No completamente positivo si, ya cu ta trata di un tipo di 'blame game' di politico cu ta tira culpa riba otro. Den nos edicion di diahuebs e siman aki nos a duna relato di loke e ex-ministro encarga cu Infrastructura di fin di 2017 te fin di 2019, a declara encuanto e tema aki. Mas tempran e aña aki nos Promer Ministro, actualmente encarga cu Infrastructura, a declara cu e permiso pa construccion di e hotel cu tabata den noticia pa e problema di nan deseo cu Aruba mester traha beach pa nan unda no tin, tabata otorga pa un gobierno anterior na esun cu e ta lidera. Esey por bien ta berdad, pero ta necesario pa nos por tende algo mas cu mustra riba culpabilidad den pasado. Fuera di esey ta keda un hecho cu e permiso duna finalmente aña pasa pa traha e beach, a ser otorga pa su persona mes, sin cu a reacciona riba e hecho cu e compania no a cumpli cu condicion poni den e permiso. Ademas, tempo tabatin discusion tocante e posible yegada di un hotel mas panort di Marriott, tabata gobierno di su partido cu no kier a tende di busca otro solucion y no sigui traha hotel na e sitio ey, y a otorga e permiso pa esey.

Awor, bolbiendo na e caso di e ex-ministro cu ta busca entrada den politica atrobe, mientras ainda no tin vista riba avance ni suspension di e caso penal den cual su persona ta e acusado principal, ta asina cu nada o casi nada di e maneho cu a conduci na tanto miles di camber di acomodacion turistico ta cay bao di su responsabilidad? Segun e ex-mandatario, tempo el a asumi responsabilidad pa Infrastructura na fin di 2017, tabatin permiso pa 6.170 camber duna caba den e gobierno(nan) anterior. Esey por ta berdad, pero cu esey no ta bisa cu su persona no tabatin nada di haci cu e maneho cu su partido di e tempo ey tabata hiba. Berdad tabatin un colega, awendia tambe acusa, y hasta condena pa corupcion cu tereno publico, responsable pa emision di permiso pa tereno, pero como ministro encarga cu Turismo e tabatin un voz importante den e maneho encuanto atrae mas inversionista den e sector aki. Y ta su persona cu a opone introduccion di un moratorio den ultimo lunanan di 2010, despues cu un comision consultivo, bao di su instruccion, a yega na e recomendacion di un moratorio, mas specificamente den un ley. E motibo pa pone e moratorio den un ley tabata pa haci mas dificil cu despues ta bin otro mandatario cu relativamente facil por deshaci di e moratorio. E tempo ey, segun e cifranan resalta den e rapport ey, tabata previsto caba un aumento di alrededor di 4500 camber pa aña 2011 y despues. Di 2010 pa 2017 ta basta tempo, asina ta cu nos por kere cu e cifra ey di 6170 ta corecto. E punto ta cu si awe e ta desea di declara cu e aumento ey no tabata su deseo y cu el a lucha solamente pa e proyectonan den cual e tabata kere, entre otro na Sero Colorado, nos tin motibo pa duda di esey. Tabata su persona mes cu tabata promociona un plan riba e plateau di Sero Colorado, unda lo tabatin espacio pa varios hotel, no solamente pa loke awe ta Secrets, sino cu en total den e area lo a bin alrededor di 2.500 camber di hotel. E deliberacionnan cu gremionan no a tuma lugar cu su colega di Infrastructura, sino cu su persona como mandatario encarga cu Turismo. Den un di e conversacionnan ey a trece dilanti cu 2.500 camber na San Nicolas, cu un mercado laboral incapaz pa absorbe un demanda asina, di por lo menos 5.500 cupo di trabao, e contesta tabata cu "ta importa anto loke no tin localmente"...

En todo caso, pa nos suerte no a logra trece e otro inversionistanan cu lo mester a percura pa sigur 1.500 camber mas, asina ta cu nos no mester importa 5.000 trahador na San Nicolas so caba, pero henter e asunto ta ilustra ta unda e fayonan den nos sistema gubernamental ta, specialmente ora ta trata di planificacion a largo plazo. No por ta asina cu ora ta trata di proyecto grandi, cu lo tin efecto grandi a largo plazo, semper tin un pura, hasta ansia, pa core termina e contratonan, y esnan cu ta trece dilanti cu mester contempla e posible efectonan a largo plazo, ta keda mal mira, ta ser someti na critica cu nan ta negativo, cu nan ta stroba progreso, etc. No ta pornada na varios ocasion ta resulta despues cu no a cumpli cu tur requisito, entre otro di reportahe riba efecto medio-ambiental, y si acaso tin reportahe mes, esaki ta keda scondi via e secretismo eterno di nos gobierno(nan).

Kico si mester sucede? Nos ta spera cu ora tur hende caba di culpa otro, nos haya ainda un contesta riba e pregunta clave: Y kico awor? Kico ta bay haci mirando pa futuro, independiente di ken a pega barco den pasado? Tin sentido ainda pa impone un moratorio? Y con ta bay deal cu e consecuencianan di adicion di miles di camber na loke tin caba, den e proximo añanan? Nos ta spera mas di gobierno cu simplemente drenta reunion na parlamento pa tene otro 'trash talk' pa deshaci di nan contrincantenan.

E aña aki 55 hoben lo haya oportunidad pa forma parti di Cuerpo Policial di Aruba

Diabierna mainta, hunto cu Korpschef, minister di Husticia y Asuntonan Social sr. Rocco Tjon, a bishita scol di Polis na San Nicolas, pa asina duna bon bini na e klas di profesional hoben cu a inicia cu nan trayecto nobo pa converti den polis.

Manera ta conoci, semper na inicio di aña, ta bishita tur e diferente warda di polis pa asina por scucha for di e personal mes kico ta e necesidadnan y retonan cu nan tin, pa asina wak con ta incorpora esakinan tambe den e plan strategico di Ministerio di Husticia y Asuntonan Social, cual ta wordo ehecuta cada aña. A inicia e trayectorio di bishita, cu Scol di Polis na San Nicolas, caminda a combersa cu e director suplente, e diferente docente y a yama bon bini na e klas nobo cu a cuminsa dia 3 di januari.

Un momento sumamente importante, mirando cu Ministerio di Husticia y Asuntonan Social ta inverti hopi den material, infrastructura pero hopi importante tambe ta pa cuminsa recluta mas personal pa e ekipo di Cuerpo Policial di Aruba, pa asina por cuminsa traha pa mitiga e falta di personal cu tin actualmente. Esaki ta e prome klas, y manera ta conoci den presupuesto di 2024 a incorpora un fondo di desaroyo, esta un groeifonds, pa asina por recluta mas personal pa henter e cadena hudicial. Na Augustus dos klas mas lo bay inicia na scol di Polis, pues e aña aki so ya caba a percura pa alrededor di 55 polis adicional wordo recluta y cuminsa cu nan opleiding.

Banda di esaki, tin diferente otro proyectonan andando, manera ta conoci ta colaborando mas cu sector priva, caminda na fin di aña pasa, a lansa e Aruba Tourism Security Patrol caminda Cuerpo Policial hunto cu sector priva, companianan di siguridad ta traha hunto pa di e forma aki brinda mas facilidad y na mes momento garantisa orden publico y mas siguridad na henter comunidad di Aruba.

Cuerpo Policial ta memey di un reogranisacion, Korpschef ta liderando henter e proceso aki, e organisacion ta bay bira uno mucho mas dinamico, e ta bay brinda mucho mas oportunidad tambe na tur esnan cu ta traha na Cuerpo Policial di Aruba. Aña pasa so alrededor di cuarenta opleiding a wordo brinda na personal, pa asina nan sigui desaroya nan mes y nan por adapta y brinda un contesta mucho miho na e demanda cu ta bin riba nan y e organisacion aki.

Por ultimo, e mandatario a expresa cu e ta sumamente satisfecho cu e prome paso, caminda a inicia cu e prome klas nobo pa Cuerpo Policial, y na Augustus 2024, cuarenta polis mas lo inicia cu nan opleiding. Hopi exito na tur nos hobennan cu e trayecto aki.

Tocante origen di 'pakico' y 'pasobra'

Den e edicion aki di nos articulo semanal tocante nos idioma nacional Papiamento, atencion pa e fenomeno di palabra o expresion di uso diario, unda nos no ta realiza nos mes kico ta nan origen. Hopi biaha, ta net esey ta hiba nos na un pasado misterioso, cu no ta aclara tur cos y no ta duna nos e garantia cu asina e palabra o expresion a surgi den nos idioma di awe. En todo caso nos ta haci un intento pa duna un splicacion cu cierto credibilidad.

Un expresion asina ta e conocido 'pa via di', cu awendia no ta den uso asina frecuente mas. Kico e ta significa y di unda e ta bin? Nos ta cuminza busca semper algun conexion cu Portugues o Spaño antiguo, ya cu nos sospecho ta cu ta ey e lo mester ta.

En berdad nos a topa cu algun observacion di idioma Portugues unda ta comenta riba e expresion 'por via de' usa den e sentido di 'a causa di' o 'debi na'. Por ehemplo e frase cu nos a haya riba internet: "E o mocito, decerto, por via dessa circunstância, nascera enfermiço." (Y e mucha homber chikito, por cierto, pa via di e circunstancia ey, lo nace enfermizo/debil). Esaki ta directamente e significado na Papiamento tambe, unda 'pa via di' ta significa 'a causa di'.

Tambe ta topa cu e forma aki den e sentido di 'a traves di', por ehemplo den e frase di: "O comboio vai por via de Santa Cruz." (E bus ta pasa via Santa Cruz). Na Spaño nos por topa tambe cu e formanan menciona aki, pero specificamente den e sentido di 'a causa di' nos no ta haya nada. Pa nos, mas sigur anto e expresion usa den e forma aki ta bin di Portugues, pa cual tin mas indicacion tambe. Uno ta cu den e idioma 'ruman' di Papiamento, e 'Crioulo' di Guiné Bissau e uso di 'pabia' ta conoci tambe. Specificamente ta usa esaki pa loke cerca nos ta 'pakico'; den e idioma aki e ta 'pabia di ké'. Na Papiamento nos lo por bisa "pa via di kico bo ta pensa asina?" Claro cu esey no ta un forma di expresa comun cerca nos, pero pa splica e similaridad anto. Esey no ta tur pasobra ta usa esaki tambe pa loke cerca nos ta 'pasobra'. Den un frase anto: "I bai ya, pabia i ka pudi fica mas." (El a bay caba, pasobra e no por a keda mas).

Loke si ta unico di Papiamento, asina leu cu nos por a averigua, ta e forma unda ta usa e 'pa via' den un frase acusativo: "Pa bo via nos a perde henter e fiesta." Esaki tin tambe otro variante: "Pa via di bo nos a perde henter e fiesta."
Mester bisa tambe cu naturalmente e palabra 'via', di origen Latin, tin un uso amplio den hopi idioma; tanto Hulandes como Ingles tambe conoce e palabra aki, den e sentido di 'a traves di'.

Ya cu nos a caba di trata algo relaciona cu nos 'pasobra', laga nos explora esey tambe. A primera vista nos lo pensa cu e ta relaciona cu algo manera 'por sobra (de)' na Portugues o Spaño. Aki nos exploracion ta bira un poco dificil, ya cu nos no ta haya referencia riba internet di algo manera 'por sobra'. Esaki ta haci nos pensa cu e por ta origina di 'por sobre (de)' cu si ta existi den Portugues, den e sentido di 'ariba di'. Si acaso e ta origina di 'por sobre' ainda nos no ta completamente sigur si esey ta asina. Papiamento conoce 'sobra' tambe den sentido di loke a keda, a 'sobra'. Por ta anto cu 'pasobra' ta bin di 'sobra', den e sentido di 'pa loke a sobra'? Esey lo ta equivalente di 'por lo demas', na Hulandes 'voor het overige, overigens'. Di otro banda, si e ta origina di 'por sobre' esaki ta indica mas o menos e mesun significado, den e sentido di 'riba di' loke a haci o bisa caba, 'bovendien' na Hulandes, cu no ta asina leu di e 'pa sobrá'. Di tur manera, cualkier cu ta e origen di loke nos tin awe, mester constata cu e significado original a cambia pa tuma e lugar necesario, banda di e 'pakico' cu den otro idioma ta cubri di otro forma. Na Spaño y Portugues ta usa e mesun palabranan: 'por' y 'que' den diferente forma: porqué y porque (ademas di 'por qué' y 'por que') cu ta gual na nos 'pakico' y 'pasobra'. Pa algun motibo nos antepasadonan no a sigui e forma aki y a adopta e 'pakico' cu ta deriva di 'porqué', pero a scoge otro rumbo envez di usa e mesun forma cu Portugues y Spaño conoce. Pa haci esey posiblemente a scoge pa usa un forma cu originalmente tabatin un otro significado. Lamentablemente, te aki nos a logra yega.

Hospital a pospone operacionnan temporalmente

Dr. Horacio Oduber Hospital (HOH) a pospone temporalmente tur operacionnan regular di hospital. E decision aki ta debi na e capacidad actualmente di e cambernan, cu ta limita. Esaki ta bin door di entre otro trabounan di construccion cu ta tumando luga na hospital, pero tambe door di un subida di personanan cu mester wordo interna cu urgencia door di accident of malesa.

Pa duna prioridad na e cuido y bienestar di pashentnan cu ta yega HOH cu urgencia y cu mester opera urgente, a dicidi pa pospone temporalmente e operacionnan regular di hospital.

Mientras Hospital ta traha pa atende cu e restriccion di capacidad, Minister Dangui Oduber kier enfatisa na pueblo e importancia di mantene bo salud. Ta crucial pa pone atencion na prevencion contra sintoma di griep y pa mantene habitonan saludabel manera;

- Come cumindanan nutritivo
- Participa den ehercicio regular
- Duna prioridad na bo salud mental
- Bebe vitamina
- Bebe hopi awa
- Elimina sucu excesivo
- Elimina alcohol excesivo

Di biaha Minister Oduber ta tuma e oportunidad pa recorda pueblo, awo cu nos ta den e temporada di Carnaval, pa keda hidrata y evita consumo di alcohol den exceso. Bo seguridad y e seguridad di otro ta di suma importancia. Minister Oduber ta conta cu pueblo su comprension, cooperacion y compromiso cu bienestar di henter comunidad durante e periodo di Carnaval.

Merca:

Oficial na Mississippi ta bisa cu awa den capital di estado ta safe despues di un susto di E. coli

(AP)—Un dia despues cu oficialnan di salud na Mississippi a conta residentenan den e capital di estado cu bacteria peligro por ta presenta den nan awa di cranchi, e departamento di salud di e estado a bisa ayera cu e awa di e ciudad ta safe pa consumi.

Oficialnan di salud den e estado a hala su conseho aden despues di un ronda di resulta cu no a descubri E. coli den e awa di Jackson. E anuncio ta anula e instruccionnan di e departamento di salud pa residentenan di Jackson pa herbe nan awa prome cu bebe esaki.

E movida a bin algun ora despues cu Ted Henifin, e gerente di awa interino na Jackson, a bisa cu muestranan tuma for di e sistema di awa di e ciudad a test negativo pa e bacteria E. coli. E ronda nobo di resultado, cual a ser colecta for di e mesun sitionan unda oficialnan a reporta resultadonan positivo un dia prome, ta mustra cu e prome test probablemente tabata un positivo falso causa pa contaminacion den laboratorio, segun Henifin.

Henifin a bisa cu regulacionnan di estado ta rekeri oficialnan pa obtene resultadonan limpi pa dos dia consecutivo prome cu hala e nota di herbe awa back aden. No tabata inmediatamente claro pakico e departamento di salud a anula su nota solamente despues di un dia.

Greg Flynn, un vocero pa e departamento di salud, a confirma den un e-mail cu e nota di herbe awa a ser hala aden pero no a ofrece mas detaye adicional. Den un declaracion diahuebs, e departamento di salud a para pa e prome resultadonan di test y a rechasa e idea cu su laboratorio a ser contamina.

Na conferencianan di prensa diahuebs y diabierna, Henifin a bisa cu oficialnan di estado a nenga pa confirma e resultadonan prome cu a publica e nota di herbe awa. “Ainda mi no ta compronde pakico e departamento di salud di Mississippi a administra un nota pa herbe awa den e ciudad prome cu a confirma e resultadonan inicial,” segun Henifin. “E daño na confiansa den nos sistema di awa y e efecto economico na nos areanan di negoshi ta enorme.”

Oficialnan di salud estatal a impone notanan di herbe awa na Jackson y e bario cercano Flowood siguiendo e resultadonan positivo den ambos ciudad diahuebs. E presencia di e bacteria a indica cu e awa por a ser contamina cu desperdicio humano of animal, e departamento a bisa inicialmente.

Flynn a bisa cu e nota di herbe awa ainda ta den efecto na Flowood, wardando mas test. Henifin a bisa cu no ta probabel cu e muestranan di Jackson y Flowood por a ser contamina na mesun momento pasobra e sistemanan di awa den e ciudadnan no ta conecta y no por coy for di e fuente.

Un hues federal a apunta Henifin na november 2022 pa ta encarga di reformanan na e sistema di awa na Jackson despues di un fayo den infrastructura durante zomer aña pasa causa cual a causa hopi residente pa bay algun dia of siman sin awa safe.

E susto di E.coli a bin algun dia prome cu e yegada anticipa di tempo friu cu por sigui stroba e infrastructura di awa. Temponan friu na 2021 y 2022 a causa tubonan pa vries y un caida den presion di awa na Jackson.

Comerciante secuestra na Willemstad

(CuraçaoChronicle) – Doño di un negoshi a keda secuestra diaranson mainta for di su tienda di uniform na Veerisweg. E incidente a desaroya den bista di cliente y personal di e tienda.

Tres homber arma y cu mask bisti a drenta e tienda pa alrededor di 10:30 di mainta, a trata e doño malo, y a fors'e drenta un sedan Kia Rio. Nan a core den direccion di Helmin Magno Wiels Boulevard.

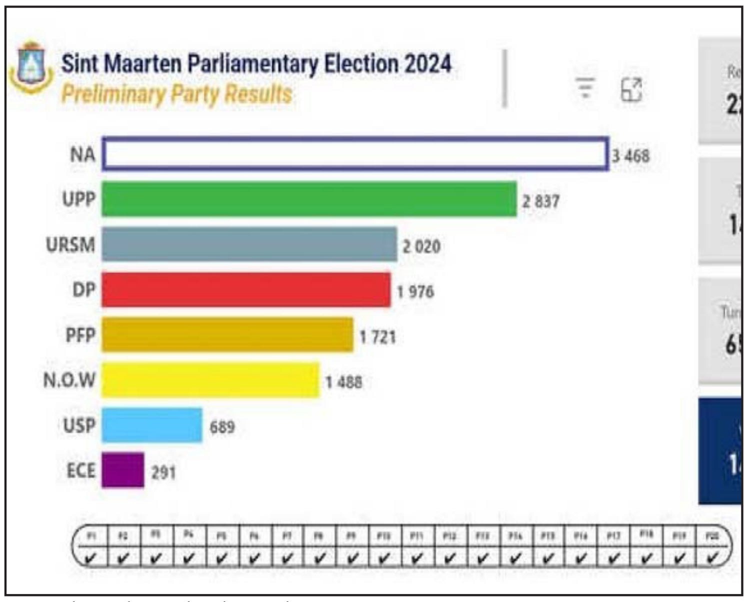
Inmediatamente despues di e secuestro, polis a lansa un investigacion extensivo. Oficialnan rapidamente na e escena a compila declaracionnan di testigonan y a analisa video di camaranan di vigilancia for di e area. Intentonan pa establece contacto via telefon cu e homber secuestra no a duna resultado.

Mas despues e mesun dia, a keda revela cu e secuestradornan tabata exigiendo un rescate di 200mil florin pa libera e doño di negoshi. Maske e informacion aki no a keda oficialmente confirma pa polis, varios persona cercano na e caso ta asumi cu a paga e rescate.

NA ta mantene su posicion como partido mas grandi na Sint Maarten

(TheDailyHerald) – Cu 3,468 di e 14,490 voto cu a emiti, Aliansa Nacional (NA) a mantene su posicion como e partido politico mas grandi despues cu a publica e resultadonan preliminario di eleccion Parlamentario diahuebs, obteniendo cuatro di e 15 asiento.

Partido Pueblo Uni (UP) a obtene tres asiento.
Movemento Sint Maarten Unifica y Resiliente (URSM) 2 asiento.
Partido pa Progreso (PFP) 2 asiento.
Partido Democrata (DP) 2 asiento.
Nacion Oportunidad Rikesa (NOW) 2 asiento.

Number dos riba lista di partido UP, Omar Ottley a bin dilanti como e vote-getter di mas grandi den e eleccion, cu 775 voto, 357 mas cu e 418 voto cu el a sigura den eleccion na 2020.
UP a keda como e di dos partido mas grandi cu 2,837 voto.

Partido nobo den escena politico, URSM lidera pa Dr. Luc Mercelina, a crea un impresion kedando na di tres lugar cu 2020 voto. DP cu 1,976 voto; PFP a sigura 1,721 voto; NOW 1,488 voto; United Sint Maarten 689 voto; y Empire Culture Empowerment (ECE) a sigur a291 voto.

Tabatin 22,553 persona registra pa vota. E 14,678 voto cu a ricibi ta representa un turnout di 65.08%. Di esakinan, 14,490 voto tabata valido.

Segun e cifranan publica, e 15 parlamentario ta bay ta, for di NA Egbert Doran, kende a ricibi 539 voto, 305 menos voto cu ultimo eleccion; Silveria Jacobs (469 voto), Ohndhae Marlin (406 voto) y Ardwell Irion (333 voto).
For di UP, Ottley, Akeem Arrindell (355 voto) y Francisco Lacroes (312 voto).
For di URSM, Dr. Mercelina (704 voto) y abogado Sjamira Roseburg (248 voto). Pa PFP, Ludmila de Weever (576 voto) y Melissa Gumbs (462 voto). Pa DP, Sarah Wescot-Williams (502 voto) y Grisha Heyliger-Marten (423 voto). Y pa NOW, Christophe Emmanuel (457 voto) y Kevin Maingrette (249 voto).

Representante permanente di AICESIS na ONU di bishita na SER Corsou

Dr. Hanifa D. Mezoui, e representante permanente di e Asociacion Internacional di Consehonan Economico y Social y Institucionnan Similar (AICESIS) cu status di observador na Conseho Social y Economico di Nacionnan Uni (ECOSOC) na New York, a haci un bishita di cortesia na Conseho Social y Economico (SER) di Corsou riba diabierna, 12 di januari 2024.

For november di aña pasa, ora cu SER a asumi e presidencia di AICESIS, e ta compromete na aumenta cooperacion y dialogo internacional. Durante e encuentro aki, dr. Mezoui a comparti su pensamentonan riba desafionan mundial manera e pandemia di COVID-19, e crisis climatico, y tensionnan geopolitico. E tema di ECOSOC pa 2024, cu ta dirigi riba acelera e logro di e Metanan di Desaroyo Sostenibel di Nacionnan Uni (SDGs), a ser discuti. Atencion special a ser duna na elimina pobresa, promove accion climatico, y fortifica cooperacion internacional.

E Foro Politico di Alto Nivel riba Desaroyo Sostenibel, planea pa juli e aña aki na sede general di Nacionnan Uni na New York, lo enfoca riba evalua e progreso di e metanan aki. E bishita di dr. Mezoui ta subraya e importancia di cooperacion multilateral den enfrenta asuntonan mundial.

E reunion tambe a mira dilanti pa e Cumbre di SDG na september 2024 na New York, cu lo sirbi como un plataforma pa fortifica e compromiso mundial na multilateralismo. E cumbre aki, cu e tema "Solucionnan Multilateral pa un Futuro Miho," lo resulta den "Un Pacto pa Futuro." E documento, cu ta uno orienta riba accionnan concreto, ta pa acelera progreso di SDG, atende desafionan emergente, y fortifica gobernacion mundial y derechonan humano.

E rol prominente di SER di Corsou como presidente di AICESIS den e dialogonan internacional aki ta resalta su compromiso pa contribui na prosperidad mundial y desaroyo sostenibel.

Riba e potret: sinta: dr. Hanifa Mezoui hunto cu director/secretario general di SER drs. Raul Henriquez. Para: di robes pa drechi: Gianique Curiel MSc, economista na SER, Dainadira Eustatius-Martes Msc, economista na SER encarga cu asuntonan interinstitucional y mr. Miloushka Sboui-Racamy, hurista na SER encarga cu asuntonan internacional.

Bancarotanan a aumenta pa mas cu 50% na 2023

(NLTimes)—Aña pasa, 3,271 compania a bay bancarota na Hulanda, segun oficina di estadistica Hulandes (CBS) ta reporta a base di cifranan preliminar. Esey ta 52% mas compara cu na 2022, ora bancarotanan tabata abao ainda durante e comienso di e medidanan di apoyo contra coronavirus di gobierno. E cantidad di bancarotanan tabata mas abao compara cu 2019, den e ultimo aña completo prome cu e pandemia.

Bancarotanan na Hulanda a peak na 9,431 durante e crisis di euro na 2013. Nan a yega na un punto abao di 1,818 na 2021. "E hecho cu relativamente un par compania a declara bancarota durante tempo di coronavirus no por ser mira separa for di e apoyo di emergencia di gobierno," CBS a bisa. E oficina a keda registra e cifra aki desde 1981.

Mensualmente, e cantidad di bancarota a yega un record abao di 109 na augustus 2021. Desde mei 2022, bancarotanan a keda continuamente halto compara cu e mesun luna un aña prome. Na december, 91 compania mas a bay bancarota compara cu november, cual ta aumento di 30%.

Manera den añanan anterior, e sector di comercio tabatin e mayoria bancarota na 2023 cu 682. E industria di construccion a sigui cu 470. Ambos ta sectornan grandi na Hulanda cu hopi compania. Casi tur industria a mira mas bancarota aña pasa compara cu 2023. E aumento tabata mas fuerte den comercio y construccion.

Tur provincia na Hulanda tambe a registra mas bancarota na 2023 compara cu 2022. E aumento mas grandi tabata na Noord-Brabant, cu 270 compania. E provincianan di Zuid-Holland (625), Noord-Brabant (603) y Noord-Holland (567) tabatin mas bancarota aña pasa. Nan tambe tabatin mas compania compara cu otro provincianan.

Gobierno Hulandes nobo a ser conseha di pone tur verlof den un ley simplifica

(NLTimes)—Sociaal-Economische Raad Hulandes (SER) a conseha e gabinete nobo pa crea un ley nobo cu ta pone tur areglonan actual di verlof hunto. Segun e conseho, e sistema di verlof actual a ser expande y modifica asina hopi durante e ultimo añanan cu e ta extremamente compleho, y e fondo pa esaki no ta cierto. E ley nobo por tambe simplifica e areglonan actual y trece e financiamento mas den balans.

"Verlof cu ta regla simplemente y claramente ta resulta den menos trabao y strobacion administracion pa e hefe y ta reduci e obstaculonan di empleadonan pa tuma verlof," SER a bisa. "E por tambe promove prestacion y motivacion di empleado y reduci ausencia debi na malesa."

SER kier pa e Acto di Verlof nobo tin tres pilar—cuido pa mucha, cuido pa ser kerinan y verlof personal. Cuido pa mucha ta inclui zwangerschapsverlof, verlof pa mayornan, verlof pa adoptacion, y verlof pa cuido pa foster. "E cos atractivo di e acto nobo aki ta cu e ta aumenta implementacion pa hefenan y simplicidad pa e empleadonan," SER a bisa.

Cuido pa ser kerinan lo cubri e verlof pa cuido den plaso largo y corto cu tin actual y tambe ta ofrece opcion pa tuma verlof pa cuido informal. E hecho cu e poblacion ta birando mas bieu ta nifica cu mas y mas empleado lo mester tuma tareanan di cuido informal, pues ta crucial pa regla y facilita e tipo di verlof aki adecuadamente y lihe, SER a bisa. "Solucionnan structural mester ser haya pa situacionnan structural di cuido informal pa asina proveedonan di cuido informal no depende riba ziekmelding of tumando dianan di vakantie."

E pilar pa verlof personal ta pa duna empleadonan mas opcion pa combina trabao cu siñamento of cudi. "Duelo merece un luga den e pilar aki pa verlof personal." SER a recomenda agrega verlof pa duelo y verlof di emergencia na e pilar aki pero reglando con e ta traha decentralmente—via discusionnan entre sindicatonan y empleadonan—pa asina tin espacio pa modificacion.

SER tambe kier pone un rekisito di consulta den e regulacionnan pa verlof di mayor pa sigura cu hefenan y empleadonan discuti e duracion y metodo di e verlof di antemano. Esey mester duna ambos partido mas control tocante e situacion.

Tambe e curpa kier pa e fondo di verlof ser mas balansa "via un contribucion mas grandi y reconocibel for di gobierno," manera SER a bisa. "Den e diseño actual pa verlof, empleadonan y hefenan mes ta maneha zwangerschapsverlof y verlof di mayor, mientras cu e contribucion for di gobierno ta limita," SER a bisa como ehempel. "Esey ta desproporciona compara cu e beneficionan social cu e formanan di verlof aki tin."

BONDIA ARUBA

Forsanan Militar di Colombia ta considera e posibilidad cu criminal Ecuatoriano "Fito" ta na e pais

(NTN24) - Forsanan Militar di Colombia ta considera e posibilidad cu e narcotraficante Ecuatoriano Adolfo Macias alias "Fito," ken recientemente a scapa for di un prizon di Guayaquil, por ta refugia na nan pais.

Asina a sugeri e general Helder Giraldo ken a bisa cu "ta posibel, pero pa esey nos tin un dispositivo amplio pa asina ey por captura di manera efectivo e terorista aki," el a bisa.
Ademas, e comandante di Forsanan Militar di Colombia a referi na e presonan cu a huy for di e prisonnan Ecuatoriano durante hechonan di violencia di e grupo criminal "Los Choneros" y a sigura cu "tin 20 persona profugo pa lo cual nos ta hopi atento."
Segun e militar a bisa, autoridadnan di Ecuador a logra recaptura 200 preso cu a huy di e prisonnan den ultimo dianan.
Pero militarnan Colombiano no solamente ta monitoria alias Fito sino tambe nan ta alerta debi na e fuga di Fabricio Colon Pico, lider di e gang "Los Lobos," ken tambe a scapa for di prison despues cu fiscal general Ecuatoriano Diana Salazar a acusel'e di planifica un atentado den su contra.
E hipotesis di e general ta cu "Los Choneros", lidera pa Fito y otro gruponan criminal di Ecuador, manera "Tiguerones," cu ta opera na provincia fronteriso di Esmeraldas, tin "un relacion cercano" cu gruponan arma Colombiano por ehemplo, Frente Oliver Sinisterra, disidencia cu a disparce di FARC y ta opera na teritorio Colombiano.
Mester menciona cu debi na e crisis di siguridad cu Ecuador ta bibando, autoridadnan Colombiano a militarisa e frontera cu nan pais bisiña pa evita e paso di profugonan y criminalnan di e pais aki.
"E prioridad ta pa cera e paso na e lidernan di e gruponan arma aki cu na un dado momento lo kier pasa na nos teritorio, Giraldo a sigura.

Presidente Noboa ta desea aumenta IVA pa combati violencia na Ecuador

(DW) - Presidente di Ecuador, Daniel Noboa, a manda pa Asamblea Nacional studia un proyecto di ley den cual ta propone aumento di tres punto porcentual na impuesto IVA, segun ta revela un documento publica ayera pa Gobierno.

E proyecto ta denomina Ley organico pa enfrenta conflicto arma interno, crisis social y economia, den cual ta pidi aumento di IVA di 12 pa 15%.
"E impacto di aumenta e tarifa di IVA na 15% ta bay implica un recaudacion di rond di 1.306 miyon dollar," segun calculonan di Ehecutivo indica den documento, e medida lo por drenta na vigor for di 1 di maart.
Noboa, ya caba a anticipa cu lo mester adopta medidanan compleho debi na situacion actual, "nos mester tuma medidanan duro, economico y nos mester ta den mesun linea pasobra e guera tin su prijs, e ta costa placa," el a bisa, ademas a sigura cu " nos mester tuma accion y medidanan importante den conhunto cu Legislativo."
Den un comunicado manda pa Asamblea, Noboa ta recorda e situacion economico complica di e administracion actual y ta señala cu e situacion di debe ta destaca

e necesidad di adopta medidanan fiscal pa evita acumulacion di debe na plaso largo.
"Aumento di IVA lo proporciona gobierno un fuente di entrada constante cu solamente no ta bay permiti atende e debenan actual, sino tambe preveni acumulacion di mas obligacionnan financiero. Promoviendo asina e responsabilidad fiscal," e proyecto di ley cu a ser manda cu caracter di urgencia pa Asamblea ta señala, legislativo tin un luna pa trat'e.
Esaki ta sucede pa motibo di e hechonan di violencia cu a sucede na e pais cu e gruponan criminal cu te ayera a laga 16 morto, enfrentamentonan den prizon, 170 trahadonan di prizon y polisnan secuestra pa e presonan, ademas di atakenan cu explosivo y autonan cu a ser kima.

Alejandro Giammattei ta bay laga presidencia di Guatemala cu un gestion marca pa denuncianan di corupcion

(EFE) - Presidente di Guatemala, Alejandro Giammattei, mañan diadomingo ta bay entrega e poder na mandatario eligi, Bernardo Arevalo, despues di cuatro aña marca pa acusacionnan di corupcion y persecucion hudicial contra su rivalnan, pero protegi di cualkier proceso hudicial te 2028 debi cu ta bay haya e funcion di diputado na Parlamento Centro Americano.

Giammattei ta despedi di presidencia cu un aprobacion popular abou y cu un Administracion cu no a logra cumpli cu su promesanan di campaña riba corupcion, desnutri-

cion y infrastructura.
Den su ultimo dianan di gestion, Giammattei a duna su aprobacion na presupuesto estatal cu ta perhudica su sucesor y tambe a aproba un decreto pa otorga siguridad y autonan na su ministernan durante 5 aña.
Un di e accion mas notabel den su gestion ta cu na 2022 a dicidi di renoba e mandato di Consuelo Porras na Ministerio Publico, un persona cu den ultimo cinco luna a purba anula e resultadonan di eleccionnan celebra aña pasa.
Diaranson ultimo den un discurso na Conseho Permanente di Organisacion di Estadonan Americano (OEA), Giammattei a trece dilanti e punto ariba persecucion hudicial di Ministerio Publico contra Arevalo sigurando cu na Guatemala "ta existi separacion di podernan" y a critica cu comunidad internacional a culpa su Gobierno sin fundamento.
Durante administracion di Giammattei, mas di 30 operador di husticia, entre fiscalnan y huesnan, a dicidi di busca exilio despues di denuncia persecucion politico den nan contra.
Giammattei diahuebs ultimo a manda su documentonan na Parlamento Centro Americano (Parlacen) pa e lo ser huramenta como diputado regional nobo.
E medida aki ta bay permiti'e conta cu fuero te 2028 y evita di ser investiga pa reclamonan di corupcion cu ta existi den su contra.

Haiti: Rapport di Human Rights Watch ta denuncia practicanan iregular den e repatriacion di Haitianonan

(DiarioLibre) - Un rapport nobo di e organisacion no gubernamental di derechonan humano Human Rights Watch ta contene varios critica di e proceso cu e autoridad Dominicano di detencion y traslado ta realisa ora di deporta Haitianonan den condicionnan iregular.

Segun su rapport mundial 2024, "algun trahadonan humanitario a bisa na Human Rights Watch cu e autoridadnan Dominicano tabata haci listramento rutinario di personanan cu nan tabata sospecha cu nan tabata di nacionalidad Haitiano unicamente pa e color di nan cuero."

E entidad ta agrega: "E autoridadnan tabata hiba nan na e frontera y, prome cu nan debolbe nan pa Haiti, nan tabata mantene nan den haula wardando pa nan wordo procesa, memey di un calor sofocante y cu poco of ningun acceso na alimento y awa."

Nan ta recorda cu na november di 2022, e Direccion General di Migracion (DGM) a referi na e tema, sigurando cu nan ta respeta e derechonan di e stranheronan Haitiano deteni, cu nan ta duna nan tres cuminda pa dia y e menornan di edad ta wordo entrega na e Conseho Nacional pa Niñez y Adolescencia (Conani).

Den un comunicado di prensa di e fecha ey, e institucion a informa, cu pa motibonan di seguridad y pa evita consecuencianan mas grandi, na e centronan di detencion di migracion nan no ta permiti pa hiba cuminda pa e detenidonan y pa e rason ey nan ta entrega cuminda na nan.

E rapport ta indica cu e Organisacion Internacional pa Migracion (OIM) a informa cu desde januari te cu augustus di 2023, gobiernonan stranhero a repatria 103.706 persona, a pesar di e riesgo cu nan bida y nan integridad fisico ta core na Haiti y di e yamadanan di ONU pa pone fin na e repatriacionnan forsa.

Nan a manifesta cu Republica Dominicana tabata responsabel di e 94% di e repatracionnan, y Merca, Bahamas, Islanan Turks and Caicos y Cuba ta responsabel di e gran parti di e resto.

"Na april, e Comite di ONU pa Eliminacion di Discriminacion Racial a expresa su preocupacion grave pa e aumento di discurso di odio y di e violencia racista of xenofobia contra e Haitianonan den stranhero, como tambe pa e uso di perfilnan racial di parti di e forsanan di orden den algun pais di America," e rapport a indica.

Human Rights Watch a agrega, cu na september Republica Dominicana a cera su frontera cu Haiti, como tambe tur e conexionnan via lama y aire, den e disputa pa e canal den e riu Masacre.

"E experto designa pa ONU pa derechonan humano na Haiti a adverti cu esaki lo intensifica un crisis cu ya caba ta grave, pues e pais tabata importa di su pais bisiña por lo menos 25% di su alimentonan, como tambe suministronan medico," e ONG a manifesta.

Venezuela: Ley cu AN ta pretende di aproba lo permiti Estado suspende of disolve e ONGnan

(ElNacional) - E proyecto di ley di e Asamblea Nacional di mayoria chavista ta pretende di aproba ta bay duna e Estado e autoridad, den e caso aki Nicolas Maduro, di suspende of disolve e organisacionnan no gubernamental (ONG) cu ta opera na e pais.

E diputado chavista Julio Garcia Zerpa a splica, durante e consulta publico realisa ayera na e Palacio Federal Legislativo, cu e proyecto ta establece den su articulo 16 cu e ONGnan no por ricibi aporte destina na organisacionnan cu metanan politico, tampoco realisa actividadnan politico, ni promove y permiti actuacionnan cu ta atenta contra e stabilidad nacional y e institucionnan di e Republica, como tambe cualkier otro acto prohibi den e legislacion Venezolano.

"Cual ta e sancion si esaki sucede? Lo por tuma medidanan administrativo, proporcional y adecua contra e ONG mediante e apertura di un proceso administrativo y e disolucion di ofishi di e ONG. E lo perde su personalidad huridico," Zerpa a indica.

Di otro banda articulo 17 ta establece un serie di infraccionnan formal pa cual tambe e organisacionnan por wordo sanciona: incumplimento di nan obligacion di inscribi den e registro; incumplimento di e obligacion di registra e actonan; no mantene e bukinan di contabilidad actualisa; incumplimento na e obligacion di yuda e Estado den su actividad.

Den e caso aki, esnan cu viola e articulo ta enfrenta un sancion monetario, independientemente di loke ta corresponde na e sancionnan civil, administrativo y penal cu por procede door di nan actuacion.

E diputado a splica cu e ley ta establece cu e Servicio Autonomo di Registronan y Notario (Saren) ta crea un registro special di e ONGnan cu ta opera na e pais. Mientras cu e organisacionnan cu ta forma den exterior, nan por opera na e pais solamente despues cu nan obtene un habilitacion pa haci esaki, locual ta wordo otorga pa e Ministerio di Relacionnan Exterior.

E ley tambe ta bay obliga e ONGnan na presenta dilanti e Contraloria General di e Republica un declaracion hura di patrimonio.

"Tin un grupo chikito di organisacionnan cu tin biaha no tin ni sikiera personalidad huridico, nan ta un tas cu hopi placa cu ta bini di stranhero y di procedencia dudoso, cu tin recursonan enorme cu ta wordo usa na e pais y no ta rindi cuenta ariba esaki," Zerpa a indica.

BONDIA

70 Alegria y Fantasia

70 Alegria y Fantasia

CARNAVAL 70
ISLA DI CARNAVAL

SCHEDULE: JANUARY 2024

FRI 12	Calypso Roadmarch Contest Infantil y Hubenil	Aruba Entertainment Center Dakota	6:00PM
SAT 13	Eleccion di Reina Infantil y Hubenil	Aruba Entertainment Center Dakota	7:00PM
SUN 14	Eleccion di Reina Grandi y Señora Carnaval	Aruba Entertainment Center Dakota	7:00PM
FRI 19	Back 2 D Park with Mighty Talent & the Legends	Centro di Bario Brazil	8:00PM
SAT 20	Festival di Tumba 52	Balashi Beer Garden	8:00PM
SUN 21	Parada di Fantasia	San Nicolas	2:00PM
WED 24	Caya Paden	Renaissance Convention Center	9:00PM
THU 25	Dia di Betico		
FRI 26	Aruba Caiso & Soca Monarch	Aruba Carnival & Entertainment Village	8:00PM
SAT 27	Parada di Mucha Noord	Noord	2:00PM
SAT 27	Aruba Caiso & Soca Monarch	Aruba Carnival & Entertainment Village	8:00PM
SUN 28	Traspaso di Mando	Bestuurkantoor	10:00AM
SUN 28	Parada di Mucha Oranjestad	Oranjestad	1:00PM
WED 31	North International Sunset Parade	Noord	7:00PM

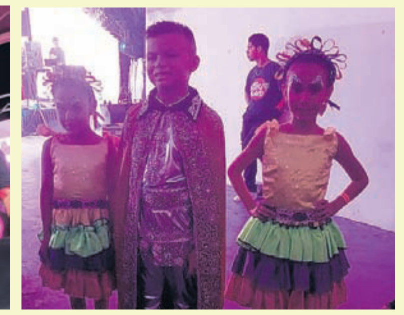

CARNAVAL 70
ISLA DI CARNAVAL

SCHEDULE: FEBRUARY 2024

FRI 02	Parada Escolar Scolnan Basico Oranjestad	Oranjestad	10:00AM
FRI 02	United Fete	Aruba Carnival & Entertainment Village	8:00PM
FRI 02	Mascarade Parade Savaneta	Warda di Polis Savaneta pa Centro di Bario Savaneta	8:00PM
FRI 02	Welcome to Jouve "United We Stand"	San Nicolaas	9:00PM
SAT 03	Jouvert Morning	San Nicolaas	3:00AM
SAT 03	Aruba's Grand Lighting Parade	Oranjestad	8:00PM
SUN 04	Parada di Mucha San Nicolaas	San Nicolaas	2:00PM
SUN 04	Kimamento di Momito	Aruba Carnival & Entertainment Village	7:00PM - 9:00PM
WED 07	Parada di Luz San Nicolaas	San Nicolaas	8:00PM
FRI 09	Parada Escolar Oranjestad	Oranjestad	10:00AM
FRI 09	Parada Escolar San Nicolaas	San Nicolaas	10:00AM
SAT 10	Grand Carnival Parade San Nicolaas	San Nicolaas	11:00AM
SUN 11	Aruba's 70th Grand Carnival Parade	Oranjestad	10:00AM
SUN 11	Kimamento di Momo	Aruba Harbour Arena	7:00PM - 10:00PM
MON 12	Carnival Monday		
WED 14	Diaranson di Shinishi		

Ganadornan di Tumba Infantil y Hubenil

Diahuebs anochi a bira conoci e ganadornan di concurso di Tumba Infatil y Hubenil, unda a corona e rey y reina pa cada categoria.

E resultadonan ta lo siguiente:
Mas popular infantil: Ian Way.
Mas popular hubenil: K-Jay.
Mas ambiente: K-Jay.
Miho costume: Reanne.
Rookie di Aña: Queen Shine.

Rey di tumba infantil: Ian Way, cu "B'a Flecha mi Curason" di compositor Chendell Beaumont y arelista Raul Piar.
Di dos lugar tumba infantil: Lizienne Webb 'Queen Lizzy', cu "Huma di Paz" di compositor Jersey Isenia y areglistanan Jersey Isenia y Giovani Mercera.

Reina di tumba hubenil: Jetzenia Martines 'Queen Shine', cu "Den Nos Cos" di compositornan Rygell Isabella y Janiro Eisden y areglista Rygell Isabella.
Di dos lugar tumba hubenil: Caylee Pietersz 'Dancing Cay' cu "Den Dje Para" di compositor Richard 'Tattoo' Quant y areglista Denny Loefstop.
Di tres lugar tumba hubenil: Reanne Ras cu "Celebra" di compositor Chendell Beaumont y areglista Raul Piar.

Pabien na e ganadornan y tur participante cu a deleita e publico presente cu nan talento y entusiasmo!

OPINION

Skirbi pa Gregorio Wolff

Situacion geo-politico en especial na Medio-Oriente (parti I)

Mi ta cuminsa cu un analisis di e situacion geo-politico cu nos conoce awe na januari 2024. Kende por a kere cu Gaza un pida tera cu grandura di Corsou, pero cu 2,3 miyon di Habitante, nan no tin recursonan natural, no ta un estado autonomo, pero cu un politica nacional pa libera nan mes for di e prizon cu Israel a crea rond di Gaza. E teritorio aki, Gaza, a bira e espacio of evenemento mas comenta y importante pa loke ta geo-politica na e momentonan aki.

E guera na Gaza y e resistencia legendario di e pueblo Palestina a cambia calculacionnan o mihor bisa pa hopi e mal calculacionnan, relaciona cu loke un estado o poblacion ocupa por logra o mihor bisa resisti colectivamente.

Dificil pa pronostica loke finalmente lo resulta di e resistencia Palestino. Un cos ta sigur Merca y Israel kier mantene e Status quo di prome cu 7 october 2023. Por bisa cu e lidernan nobo (no PLO) di e resistencia Palestino, sigur kier introduci un era nobo di relacionnan internacional y ya tur politiconan na Mundo cu excepcion di esnan na Israel ta papia di e estado Palestino. Pues por bisa cu ya Hamas a gana e guera.

Ucrania

Loke a domina e noticianan prome cu october 2023, sigur ta e guera na Ucrania. Ucrania na mei aña pasa a cuminsa un contra-ofensiva hopi propaganda pa bati Rusia. E contra-ofensiva a fracasa grandemente sin a recupera for di Rusia un metro cuadra di teritorio. Despues cu Rusia a reforsa su ehercito cu alrededor di 400 mil militar nobo, tur bon entrena, ultimo tempo ta bisto cu Rusia a pasa di un guera defensivo contra e contra-ofensivo di Ucrania, pa un guera ofensivo, ganando bataya tras di bataya. Hunto cu esaki e ayudo militar y financiero di Merca y EU na Ucrania a baha considerablemente, cual a hinca Ucrania den problemanan grandi. Tur analista politico cu conocemento di e guera ta bisa cu e guera ta yegando su final y ta un guera gana dor di Rusia.

Mundo multipolar y BRICS

Loke tambe a domina generalmente durante 2023 ta e cambionan geo-politico cualnan lo bay domina mundo sigur pa hopi añanan cu ta bini. Defacto mi a skirbi varios articulo ariba esaki e ultimo tempo, unda mi a menciona e fin di e era unipolar, cu USA como e unico poder mundial. E era aki a inicia despues di e caida di Union Sovietica na 1990/1991 y cual a dura por bisa te cu final di 2021. Actualmente nos ta den un mundo multipolar cu 3 podernan mundial, USA, Rusia y China. Ademas e aliansa fuerte di Rusia cu China.

E hecho di e cambio geo-politico ta causante tambe di confrontacionnan grandi manera na Ucrania y Palestina. Tambe varios cambionan formal na Africa, manera na Mali, Niger, Chad, Burkina Faso, cual paisnan a confronta nan ex-colonizador Francia pa trece un concepto nobo di autonomia post-colonial. Den e gueranan interno na Ethiopia y Sudan, dos pais grandisimo na Africa, tambe ta bisto e relacion cu e cambio geo-politica.

Otro acontecimentonan ta e unidad di Saudi Arabia cu Iran. Dos pais, productornan grandi di petroli, cu durante añanan tabata enemigo di otro, pero dor di mediacion di China y BRICS pa trece paz, e diferencianan mayor a ser elimina y awe nan tin bon relacion cu otro y cual relacion por bisa a trece hopi stabilidad na Medio-Oriente, sigur a bira mihor dor di e guera na Palestina, tur dos cu apoyo grandi na Hamas y Gaza.

Dor di crecemento, BRICS a bira BRICS+

Tambe nos no mester lubida e engrandicimento di BRICS cu 4 pais for di Medio-Oriente Egipto, Iran, Saudi Arabia, Emiratonan Arabe Uni y tambe for di Africa Ethiopia. Acerca BRICS a crea un Banco di Desaroyo.

E importancia di BRICS ya a duna su balor na Rusia, a guera na Ucrania a conduci cu Merca y UE (Union Europeo) a tuma sancionnan pisa contra Rusia y e paisnan di BRICS a permiti pa Rusia ricibi margennan suficiente pa sigui opera economicamente, surpasa e sancionnan y hasta durante e guera, Rusia a mira un crecemento economico na 2023.

Pa China tambe BRICS a duna su balor ya cu e guera comercial di USA contra China a crea pa China oportunidadnan grandi cu mercadonan nobo situa den Global South.

Teniendo cuenta cu e polarisacionnan Oriente vs Oeste (oost vs west) y Global North vs Global South, BRICS, awor BRICS+ ta bay tin un rol politico mas grandi e temponan benidero. Esaki ta bisto caba den e dos gueranan na Ucrania y na Gaza.

E importancia Geo-politico di BRICS+ ta sinta den su habilidad pa crea un modelo nobo pero cu poder pa un politica alternativo pa loke ta economia, finanzas y sigur plataformanan politico nobo pa reta e hegomonia di e paisnan di occidente y di e dollar.

UE, cu un postura di ta vazal di USA, ta sufriendo di e cambionan geo-politico

Loke ta bista na 2023 tambe ta e baymento atras di varios paisnan na Europa manera ta e caso na Alemania, Gran Britania, Francia y Italia. E guera na Ucrania a expone e debilidadnan economico na Europa, specialmente nan dependencia di energia. Tambe cu nan posicionnan geo-politico limita, unda cada biaha nan mester busca e balansa entre nan posicionnan autonomo y nan dependencia politico y militar di Merca (G7 y Nato). Specialmente nan dependencia energetico di Rusia y dependencia economico di China, cada biaha ta den wega.

E guera na Ucrania a expone tambe e caracter y posicion vazal di UE na USA.

E motor economico di UE, Alemania, ta ricibiendo slanan formal ya cu su industria tabata basa grandemente ariba e gas natural y barata di Rusia, cual no t"ey mas. Awor Alemania ta cumpra gas natural likido for di Merca na un prijs hopi mas halto. Ta ser bisa di ta 3 pa 4 biaha mas caro.

Esakinan a limita o baha e crecemento economico di UE y cual tambe a percura pa pusha e inflacion bay halto.

Mientras Paisnan di UE ta luchando cu nan posicion poco deseabel, otro paisnan na mundo cu tabata den un posicion fastioso, margina dor di e politica di occidente cu su sancionnan, awor ta haya nan mes den posicionnan mas fuerte. Un ehempel ta nos bisiña Venezuela, cual pais a wordo boicotia y sanciona pa Merca y como bon vazal tambe dor di UE.

Awe dor di e crisis energetico causa pa e guera na Ucrania, Venezuela ta den un posicion hopi mihor pa sali for di su problemanan causa pa e sancionnan y boycott.

Iran, Nort Korea, Cria y asina tin mas pais cu ta bayendo dilanti cu e cambionan geo-politico.

Nos a cuminsa 2024 cu tur e cambionan geo-politico menciona y cualnan ta mustra di keda tambe na 2024, sigur cu algun conflictonan mas.

Auto laga atras sin plachi number na Palm Beach ta sospechoso

Diahuebs madruga durante patruya polis a nota un auto Toyota Tercel sin number laga atras.

Polis no por a saca mucho informacion for di e auto y como no tin un auto asina raporta como horta a dicidi di lag'e eynan y si acaso mas informacion drenta lo wak kico lo haci cune. Si abo tin un auto asina y bo no tin e cu bo yama polis pa raport'e.

Chauffeur di edad a bay bira pero no a mira e motociclista cu a bay pas'e y a dal'e bent'e abao

Diaranson anochi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Santa Cruz, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda un chauffeur di edad a bay bira pero no a mira cu un motociclista a bay pas'e y a dal'e bent'e abao. Debi na e impacto y e caida e motociclista a resulta herida. Na yegada di e ambulance nan a atende e victima y a transporte pa hospital.

Polis a atende cu chauffeur bao influencia di medicina cu a reverse dal riba cura di cas

Diaranson anochi ora cu polis tabata atendiendo e accidente na Santa Cruz eybanda mes un auto a bay reverse y a dal un cura di cas y a sigui core bay.

Testigonan a nota e number y a wak ki direccion el a tuma y polis a bay su tras. Polis a logra para e chauffeur y a kere cu e ta bao influencia di alcohol y a bay test e. A bin resulta cu e homber no tin nada di alcohol den su curpa pero el a admiti cu el a caba di tuma remedi y esey por afecta su reaccion. Polis a lag'e yama un familiar pa bin busc'e.

Polis a bay na un bar pa un pareha bao influencia papiando duro y causa molester

Diaranson anochi a drenta informe di cu tin un pareha bao influencia papiando duro y causando molester den un bar na Santa Cruz, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin topa cu e pareha y a papia cu nan. Como nan ta biba ey cerca polis a laga nan cana bay man teni direccion nan cas.

Polis a detene hoben cu a horta un auto pa bay cambia hero bieu pa algo di come!

Polis a bay tras di un persona cu lo a horta un auto for di Tanki Leendert, mesora a dirigi patruyanan su tras.

El a logra yega te Edisonstraat unda eynan el a bende un radiator y un bateria di auto pa asina manera e chauffeur mes a bisa ta pasobra e tin hamber y kier a haya algun florin pa come algo ya cu e tin hopi hamber. Polis a hala su atencion y a detene ya cu e por a puntra y semper lo por haya un hende di bon curason cu sigur lo a dun'e un pida pan of un tayo di cuminda. Ademas polis a confisca e auto pa mas investigacion.

Cacho Fila Brasilera cu a drenta cura di hotel a spanta hopi turista

Diahuebs anochi a drenta informe di cu un cacho Fila Brasilera a drenta cura di un di hotelnan na Palm Beach y a spanta turistanan, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya na e hotel a bin compronde for di un guardia di seguridad cu e cacho a caba di sali for di e cura di e hotel. Polis a bay busc'e rond y a logra topa cune y a hinc'e den e patruya pa hib'e na un shelter.

Chauffeur burachi a accidenta y a lanta contra polis y prensa

Diabierna madruga a drenta informe di un accidente banda di Fantastic Gardens na Bushiri, mesora a dirigi patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu e chauffeur lo a baha caminda na e birada el a dal un palo di luz y un baki sushi. E chauffeur tabata papia fresco y bruto cu polis y no kier a haci test y a bisa cu e ta traha na K.I.A. Despues di cu polis a logra convence el a haci e test unda el a surpasa e limite permiti. Polis a detene y e chauffeur no a gusta y a papia fresco cu polis. Na yegada di e vehiculo di transporte pa detenidonan nan a bay cune na warda di polis.

Polis a bay Madiki Kavel pa un cacho cu a morde un peaton

Diahuebs anochi a drenta informe di cu un cacho a morde un peaton na Madiki Kavel, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

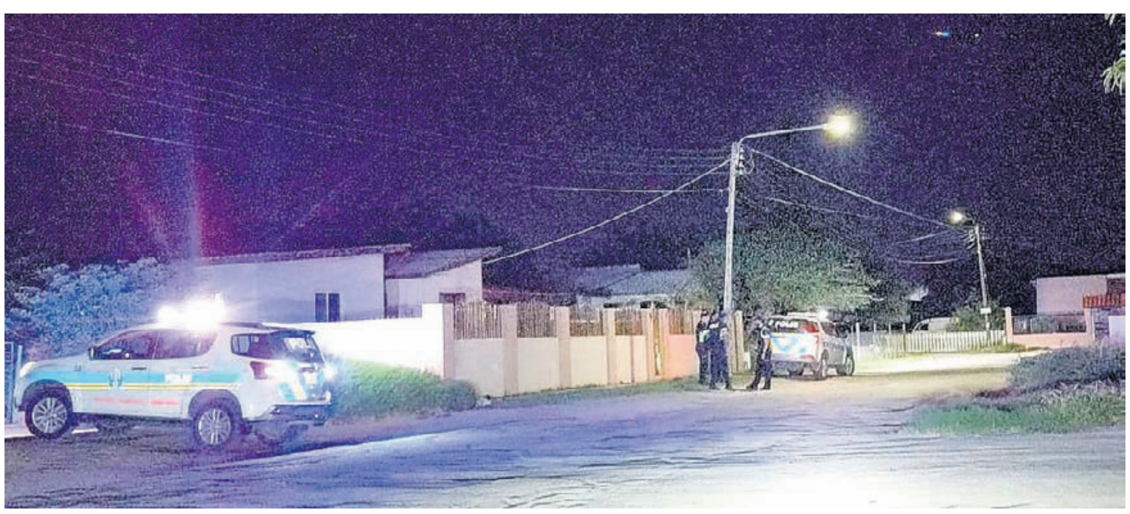
Na yegada di e patruya e victima a bisa polis unda e cachonan a atake y polis a bay na e adres. Polis a papia cu doño di e cachonan y a mustra e doño su responsabilidad pa cu e cachonan.

Polis a yuda turistanan busca nan auto ya cu nan no ta corda unda nan a parkeer nan auto

Diahuebs anochi durante patruya banda di Renaissance algun turista a para polis puntra pa yudansa ya cu nan no ta corda unda nan a para nan auto y a dwaal.

Polis mesora a subi nan den e patruya y a core rond te cu nan a logra haya e auto di huur dilanti Kok Optica. E turistanan a keda masha contento cu e ayudo policial.

Polis y bombero a bay Tanki Flip pa un cas na candela

Diahuebs anochi a drenta informe di cu tin un cas na candela na Tanki Flip, mesora a dirigi tanto polis como bombero na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un candela di sushi pero cu e habitantenan mes tabata pagando esaki. Bombero a yega pero ya no tabata tin nada mas pa haci y a bolbe na nan post bek.

Hapon exitosamente ta lansa satelite pa compila inteligencia

Pa vigila misil Nort Koreano

(AP) — Hapon exitosamente a lansa un raket transportando un stalite pa compila inteligencia ayera den un mision pa vigila movementonan na sitionan militar na Nort Korea, y pa mehora respuesta pa desaster natural.

E raket H2A, lansa pa Mitsubishi Heavy Industries Ltd., a despega for di Centro Espacial Tanegashima na sur occidente di Hapon, transportando e satelite optico como parti di e esfuerso di reconnaissance di Tokyo pa rapidamente reforsa su capacidad militar.

Cabinet Satellite Intelligence Center di gobierno y MHI a declara cu e lansamento tabata un exito, bisando cu e satelite Optical-8 a separa exitosamente for di e raket y a drenta su orbita planea.

E satelite optico por captura imagennan detaya, maske su capacidad ta limita den clima severo.

Hapon a cuminsa e programa di satelite pa compila informacion despues cu un misil Nort Koreano a bula riba Hapon na 1998.

Hapon tin meta pa set up un red di 10 satelite, incluyendo esnan tansportando radar cu por opera den anochi of clima severo, pa detecta y duna advertencia trempan pa posible lansamento di misil.

Elogiando e lansamento exitoso, Hiroki Yasuda, oficial senior na Cabinet Satellite Intelligence Center a bisa reporteronan cu e Optical-8 ta crucial pa capacidad di compila informacion di Hapon.

Yasuda a bisa cu e red existente di satelite di inteligencia, incluyendo esnan usa despues di nan bida operacional, a captura imagen di occidente di Hapon, afecta pa temblor, cu proposito di respuesta na desaster. E temblor riba dia di Aña Nobo a mata 15 persona y a causa daño extenso na edificio y caminda.

Gobierno di prome minister Fumio Kishida, bao su strategia di seguridad nacional adopta na 2022, ta pushando pa lansa misilnan crucero Tomahawk traha na Merca y otronan proximo aña pa reforsa mas capacidad di atake, kibrando e principio di exclusivamente defensa propio di e pais despues di e guera, citando avancenan rapido di arma na China y Nort Korea.

Ta observando e lansamento diabierna di cerca prome cu e lansamento planea di un raket H3 desaroya pa MHI y Agencia di Exploracion Aeroespacial Hapones como e sucesor di H2A. E prome vuelo di test pa e raket nobo a fracasa aña pasa.

Masayuki Eguchi, ehecutivo di MHI a cargo di e segmento di defensa y espacio, a bisa cu e lansamento exitoso diabierna ta reforsa motivacion pa un lansamento exitoso di e H3, awo planea pa dia 15 di februari.

E raket di fuel likido opera pa MHI, H2A, cu dos sub-raket di fuel solido, tin 42 exito consecutivo desde un fracaso na 2003, cu un tasa di exito di 98%. H2A ta bay retira despues di dos lansamento mas e aña aki.

Investigacion riba scandal di Oficina di Post Britanico, "eror hudicial di mas grandi"

(AP) — Un investigacion riba un di e inhusticianan mas grave na Reino Uni a reanuda diahuebs ultimo mientras momentum a crece pa compensa y limpia e nomber di mas di 900 manager di sucursal di Oficina di Post kende a keda condena inhustamente di robo of fraude pa motibo di un sistema di computer defectuoso.

Un abogado investigando e scandal di Oficina di Post a interoga un investigador kende a nenga cu e y otronan a actua como "gangster di Mafia" den e investigacion original cu empleadonan di post a bisa a laga nan bancarota y kibra.

E investigacion cu a cuminsa tres aña pasa a reanuda e dia despues cu prome minister Rishi Sunak a priminti pa introduci legislacion sin precedente pa reverti e condenanan despues cu un documental riba television a crea un aumento di sosten publico pa e ex-managernan di post.

Polis tambe ta investigando posible cargonan relaciona na e investigacion y proceso hudicial.

Kico a pasa?

Despues cu Oficina di Post a lansa e sistema di IT, Horizon, desaroya pa compania Hapones, Fujitsu na 1999 pa automatisa accounting di benta, managernan local di Post a cuminsa haya perdidanan inexplica cu nan tabata responsable pa cubri.

Oficina estatal di Post a insisti cu Horizon tabata confiable y a acusa e managernan di deshonestidad.

Entre aña 2000 y 2014, alrededor di 900 trahador di post a keda condena eroneamente di robo, fraude y accounting falso, cu algun bayendo prison y otronan forsa den bancarota.

Den total, mas di 2mil persona tabata afecta pa e scandal. Algun a comete of a intenta suicidio. Otronan a bisa cu nan matrimonio a cay den otro y a reporta cu a keda rechasa pa nan comunidadnan.

Un grupo di trahador di Post a tuma accion legal contra e Oficina di Post na 2016. Tres aña despues, Corte Supremo na London a duna veredicto cu Horizon tabata contene un cantidad di "bug, eror y defecto" y cu Oficina di Post "tabata sa cu tabatin problema serio tocante e confiabilidad" di e sistema.

"Fayo den investigacion y revelacion tabata asina enorme cu ta haci e procesamento di cualkier di e 'casonan Horizon' un atake riba consenshi di e corte," hues Timothy Holroyde abisa.

Te awo, apenas 95 condena a keda reverti, segun minister di Post, Kevin Hollinrake.

Pakico awo?

E momento pa duna cuenta tabata siendo prepara pa basta tempo, pero a haya empuhe di un documental di television di cuatro parti cu a transmiti dia 1 di januari y a genera indignacion publico cu a resulta den dianan largo di titularnan doloroso pa Oficina di Post y a duna impulso na un respuesta rapido di legisladornan.

E show di ITV, "Mr. Bates vs the Post Office," a conta e storia di manager di frankisia Alan Bates, actua pa Toby Jones, kende a pasa casi dos decada purbando di expone e scandal y exhonera su coleganan.

A pesar di centenares di noticia durante añanan tocante audiencianan den corte y e investigacion publico andando, e show mira pa miyones rapidamente a genera sosten pa victimanan di e inhusticia. Mas cu un miyon persona a firma un peticion online exigiendo ex-hefe ehecutivo di Post, Paula Vennells pa perde su titulo di Comandante di Orden di Imperio Britanico cu el a ricibi na 2018. Pa fin di diamars, el a bisa cu e lo debolbe e honor.

Diahuebs a pone atencion nobo mientras e investigacion publico a reanuda riba television cu tur wowo riba Stephen Bradshaw, un investigador di Oficina di Post, kende tabata mustra nervioso ora a acus'e di bullying y intimidacion di sospechosonan kende a bisa el a acusa nan di gaña. Bradshaw a rechasa e acusacionnan.

Ademas di e investigacion, un comite den Parlamento tin plan pa interoga ehecutivonan di Oficina di Post y Fujitsu proximo siman.

Hollinrake a bisa cu e investigacion ta bay identifica e organisacion- y individuonan responsable pa e scandal. Algun parlamentario a haci un yamado pa procesa esnan cu a permiti e managernan asumi culpa pa e software defectuoso.

Siman pasa, polis na London a bisa cu nan ta investigando potencial fraude relaciona na placa cu Oficina di Post a ricibi como resultado di proceso hudicial of accion civil contra trahadornan di post. Nan tambe ta investigando posible cargonan di perhuirio of perversion di husticia relaciona cu e investigacion di Oficina di Post y procesamento di e casonan.

Arubaanse Atletiek Bond ta delibera tocante renobacion di atletiekbaan cu minister di deporte

Recientemente, Minister di Enseñansa y Deporte Endy Croes a reuni cu e presidente Sr. Andre Angela di Arubaanse Atletiek Bond y e miembronan di directiva Sra. Safiera Schippers y Sra. Anecy Toussaint. Durante e reunion, a pidi informacion di e avancenan di e atletiekbaan di e proyecto di renobacion di Compleho Deportivo Guillermo Prospero Trinidad na Dakota.

Minister Endy Croes a indica cu si e proyecto cana segun planificacion, e trabou di renobacion lo ta finalisa pa maart binidero. Pues, desde april en adelante Arubaanse Atletiek Bond por inicia cu nan planificacion pa training of eventonan deportivo riba e atletiekbaan nobo na Compleho Deportivo Guillermo Prospero Trinidad. Ademas, Sr. Angela a splica cu tin algun atleta cu mester bay cualifica nan tempo pa por participa den e campeonato di Caribbean Free Trade Association (CARIFTA). En bista cu actualmente Aruba no tin un pista di atletiek, e atletanan tin cu bay na Curaçao e luna aki pa cualifica nan tempo, den cual e mandatario di Deporte a duna aporte pa cumpra nan pasashi. Fuera di esaki, Sr. Angela a indica cu e dak di e lokaal na stadion cu ta uza pa timing system no ta den bon condicion. Minister Endy Croes a garantisa cu esaki tambe lo ta renoba momento cu finalisa e renobacion di e stadion. Tambe, nan a indica cu e timing system cu nan ta uza ta hopi bieu y Minister Endy Croes a pidi nan pa busca conseho na World Athletics pa evalua ki tipo di timing system por haya mas moderno y asina Ministerio di Deporte por duna un contribucion tambe pa esaki.

Comite Olimpico Arubano y Aruba Tourism Authority a extende nan cooperacion di trabou firmando pa dos aña mas

Diahuebs atardi na oficina di Comite Olimpico Aruba, COA, e directiva di COA, representa pa Presidente, Sra. Wanda Broeksma y Secretario General, Sra. Nicole Hoevertsz hunto cu CEO di Aruba Tourism Authority, Sra. Ronella Croes a firma un acuerdo di cooperacion pa dos aña mas.

Esaki ta significa cu desde e comienso di e ciclo na 2022 te cu na 2025, Aruba Tourism Authority y Comite Olimpico Arubano ta trahando hunto na bienestar di nos atletanan local. E representacion di nos atletanan di Aruba por wordo mira tanto den eventonan deportivo regional, continental y mundial. Manera A.T.A a bisa; "Aki nos atletanan lo briya como e embahador di Aruba". Aruba Toursim ta masha contento cu e avance positivo cu e logronan di e atletanan y mas cu claro esaki ta pa stimula esnan mas hoben pa sigui traha duro pa nan tambe por realisa un dia nan propio soño.

E acuerdo entre COA y ATA ta pa principalmente promove nos dushi isla na nivel internacional y atrae mas turista bishita nos Aruba. E sosten financiero di Aruba Tourism ta keda importante mirando e aña aki nos tin e Weganan Olimpico Paris 2024. Te cu awor Aruba lo tin tres atleta clasifica pa dicho weganan mientras tin algun otro atletanan cu ta buscando nan clasificacion.

Team Snor contra Tsunami lo habri aña 2024!

E palacio di Domino aya na Kudawecha, e mundialmente famoso Domino Square Garden, lo habri temporada 2024 c'un berdadero sambombaso di domino, nada menos cu e rebeldenan di Team Snor contra e tecniconan di Team Tsunami!

Shonan, aki ta dos duro ta bay topa otro pa wak ken ta haya e "head start" pa aña 2024. E "take no prisoner mentality" ta ON! E trabuconan di Team Snor, bou liderazgo "spiritual" di "Snor" Perez y guia tactico di Captain Magda, lo tin como meta e aña aki pa demostra cu nan por "survive" un aña sin haya un derota! Dje otro banda, e ekipo pata pata cu strategianan "onorthodox" den domino, e ya famoso Team Tsunami bou liderazgo di Sunny, lo tin como gol pone nan nomber "for once and for all" riba e hall of fame di e unico Domino Square Garden na mundo!

Pues shonnan, amante di "dynamite domino", e diasabra aki, 13 di januari 2024, cuminsando pa 8'or di anochi, un tabla hancho lo bula aya na Kudawecha ora e flamante ekipo di Team Snor subi escenario pa enfrenta e trabuconan di Tsunami! Como di custumber, entrada ta completamente gratis y durante halftime, snacknan lo pasa e boca dushi nan totalmente por nada. Yega un, yega tur p'e gran apertura di temporada 2024 aya n'e palacio di 'pega-piedra' na Kudawecha, e famoso Domino Square Garden. Yega.

BISTA POLITICO

Lider di oposicion Mike Eman ta denuncia cifranan desconecta di realidad doloroso den pueblo

Atrobe parlamento ta wordo yama den un forum di show, "openbare bijeenkomst", den cual parlamentarionan no por entrega mocion ni cambio di maneho. E biaha aki Gabinete Wever-Croes a bin presenta "crecemento economico". Algun siman pasa durante tratamento di presupuesto 2024 a presenta "surplus den presupuesto 2024".

A ranca mas di 1.6 miljard extra di pueblo
Gabinete Wever-Croes a ranca mas di 1.6 miljard florin extra na medida for di pueblo. Mientrastanto gobierno ta keda pinta un realidad imaginatorio y contrario n'e realidad doloroso di pueblo. Den e mundo di e Gabinete Wever-Croes Aruba ta bayendo bon y e 7% cu Gabinete Wever-Croes a impone mas reciente no lo tin un efecto riba e cartera di e pueblo. Esey t'e impresion cu lider di fraccion di partido di pueblo Arubano (AVP), mr. Mike eman ta conclui for di e reunionnan cu ta wordo yama pa blind wowo di pueblo cu cifranan totalmente desconecta di e realidad den pueblo.

Gabinete Wever-Croes sordo y ciego pa dolor den pueblo
Pa Gabinete Wever-Croes tur cos ta 'koek en ei' na Aruba. "ta manera nos ta biba den dos diferente pais," e lider di oposicion, mr. Mike Eman a expresa. Den reunionnan cu camara di comercio y ATIA, AHATA, SNBA, AFBA, comerciantenan uni Aruba (cua) y expertonan gobierno basta luna pasa caba a wordo alerta riba efectonan devastador cu medidanan tin riba e consumidor. P'esey mes e lider di oposicion ta keda insisti cu gobierno no kier wak cu a yega na un punto di saturacion caminda pueblo no tin mas pa duna.

Eman: "na 2018 a redobla BBO, despues a aument'e di 6% pa 7% y nan ta hayando 300 miyon mas pa aña cu e gobierno anterior cu si tabata drecha scol, bario, caretera, hospital, muda waf, drecha caya grandi y centro di ciudad. Nos gobierno si a duna un inhaalmaneouvre, un indexering, un reparatietoeslag."

Pueblo no por mas
E lider di oposicion, mr. Mike Eman, ta kere cu mester tin un bari sin fondo caminda 1.6 miljard florin a disparce pasobra no ta mir'e cerca nos pueblo, no ta mir'e na infrastructura, ni na scol. Alcontrario, awo ta cera scol, ta cobra schoolgeld barbaro, ta kita remedi di nos grandinan y ta sigui impone medida. E lider di oposicion, mr. Mike Eman ta conclui cu henter e pensamento cu bo por keda impone medida y cu e no ta bay tin un impacto riba bo economia y pueblo, ta un pensamento hopi robes di hendenan cu solamente ta biba den un "bubble", pero no ta wak e realidad cu nos ciudadanonan ta pasando aden.

Lider di partido Curpa Eric

Pueblo mester exigi un gobierno cu tin atencion pa su dolor y necesidadnan

Atrobe nos a tende cu un boto a drenta na Rincon y basta bulto of purun di droga a wordo haya. A inverti asina hopi placa den nos sistema di seguridad y realidad ta cu no ta suficiente. Poco poco nos ta mira un aumento pa locual cu ta e botonan cu ilegalnan ta drenta Aruba. E tristo ta cu hopi a perde nan bida pero asina mes nos por mira cu tin un aumento. Aruba ta un isla chikito y no tin cama pa tanto hende.

Nos no sa si e radar ta wordo controla 24ora pa dia, pero algo mester wordo haci paso seguridad di nos pueblo mester bin na prome lugar. Awor aki esaki no ta e caso. Nos por mira cu na Europa ilegalnan a cuminsa domina y tin hopi crimen ta tumando lugar. Nos por lesa den prensa cu crimen ta aumentando entre otro violacion. Nos seguridad ta hopi importante tanto pa nos pueblo pero tambe pa nos turismo.

Aruba no tin tereno mas ni pa nos yiunan di tera. E Arubiano ta pasa un dolor di cabez pa haya un tereno pa construi su cas y no por papia mes di cumpra un tereno propiedad paso e prijs ta impagabel. Nos por mira verkavelingsplan di terenonan propiedad pero mayoria ta wordo bendi cu stranhero. Nos tin un problema grandi paso Aruba no por permiti di bende su mes pa placa. Si sigui asina aki 5 aña tin mas stranhero den e area laboral cu nos yiunan di tera mes. Imagina bo un Arubiano bira stranhero riba su propio isla. Nos no por permiti cu yiu di tera ta wordo discrimina riba su propio pais. Nos tin un gobierno cu no ta interesa den e bienestar di su pueblo. Aruba lo perde su identidad si nos sigui den e direccion cu nos ta bayendo. Aruba a pasa den duro na cuminsamento di Status Aparte y turismo a resulta e salbabida. Turistanan tabata bishita Aruba pa e trato cu nan ricibi di Arubianonan. Cordial y amabel. Ya caba nos

por a tende cu tabata tin pleito entre turistanan crucero y esnan cu ta keda den hotel pa via di gazebo. Tur nos beachnan ta den man di stranhero y propio yiu di tera no por disfruta mas di trankilidad nan nos beachnan. Mester pone un paro na mas construccion di hotel pa asina nos no perde e saco y perde e cangreu.
Aruba tin 20 aña ta papia riba e planta di purificacion na Bubaliplas y nos ta den un emergencia y nada ta wordo haci. Papia hopi y haci nada. Puro gañamento. Nos careteranan ta manera cu riba luna nos ta biba. Aruba ta mas sushi cu nunca. Aruba no ta produci su propio cuminda y ora e scarsedad di cuminda bati na nos porta nos lo bay grita pero ta laat paso e baca a hoga caba. Na aña 2020 mundo a paralisa y nos a sufri hopi daño. Kico lo pasa si nos no tin barco cu alimento drenta nos waf?
Nos oracion mester ta Dios yuda nos paso nos ta mira mas maldad cu nos ta mira bondad. No ta tempo mas pa sigui drumi. A yega e momento cu bos di pueblo mester wordo scucha. Aruba no por papia di ta bendiciona cu tur locual cu ta pasando. Esaki ta e momento pa nos lanta para sin miedo y bisa ta basta no mas medida. Nos no por biba na rudia mas y mester bisa ta basta cu abuso. Mas grandi e herida ta mas tempo lo e tarda pa cura. Aruba ban salba nos pais for di gara di e gobierno socialista. Dios nan a nos banda ken por ta contra di nos. Partido Curpa e unico alternativa.

Director di Colegio San Augustin ta informa:

Pasantia di Observacion "snuffelstage" Ciclo Basico 2 & Ciclo Avansa 1

E momento a yega caminda tur alumno di Ciclo Basico 2 & Ciclo Avansa 1 ta cuminsa ricibi preparacion pa scoge e materianan cu nan kier pa otro aña escolar MAVO. Pa e alumno ta bon prepara pa por scoge un profiel.

Durante di e periodo di preparacion ta importante pa e alumno conoce su mes bon, por reconoce su habilidadnan como tambe e aspectonan cu e tin di mehora como persona. E alumno mester cuminsa pensa riba kico e kier haci despues cu e caba nos scol MAVO, cual estudio e lo kier sigui y den caso por ehempel di EPI, cual sector e lo kier bay.

Nos ta haya importante pa e alumno tin un idea di kico mercado laboral ta spera di nan, kico ta e cualidad y habilidadnan cu un compania, negoshi of instancia ta busca den un potencial trahado. Pa logra e meta aki, nos ta pidi colaboracion di bo persona na momento cu un alumno di nos scol mustra interes den boso organisacion.

E Pasantia di Observacion "snuffelstage" aki ta pa 1 dia y e alumno ta draai segun orario di e organisacion di su escogencia pa un maximo di 8 ora y no por pasa e orario di 5'or di atardi; e alumno mes ta encarga di busca un lugar caminda e lo desea di pasa su stage.

E fecha cu scol a pone pa e stage ta diahuebs 18 di januari 2024;

Mi kier pidi tur compania, negoshi of instancia pa yuda nos scol logra e meta aki, pa asina nos por trece e alumno mas cerca di e mercado laboral y e exigencianan cu esaki tin awendia.

Mi kier gradici bo persona pa e tempo, dedicacion y colaboracion pa nos proyecto y ta spera di por sigui conta cu e sosten den futuro. Si acaso boso kier mas informacion por tuma contacto via mail di e decano ainsley.kelly@skoa.aw

FYSIO FIT pa 60+ den bario di Piedra Plat

Diaranson awor 17 di January 2024 ta cuminsa un programa special pa nos adultonan mayor 60+ na Fundacion Centro Famia Piedra Plat. E programa aki ta tuma lugar un biaha pa siman riba diaranson parti mainta entre 9:00 pa 10:00 AM. Participantenan lo wordo evalua y lo wordo poni den grupo a base di nan habilidad fisico.

Danki na CEDE Aruba y Fundacion Movemento ta Bida cu nos por cuminsa aña 2024 den movecion y ta activo cu nos adultonan mayor. Tur persona cu ta di 60+ por bin libremente.

Adres di FCFPP ta Piedra Plat # 50 net pariba di Compleho Deportivo Franklyn Bareno. Pa cualkier pregunta, por consulta cu nos fisioterapista, Sra. Ivonne Andrade na Cel: 564-9817.

Resultado Sorteo
12 januari 2023

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
6643	9923	8648	9006
9572	0612	SUPER5	7902
4666	4982	-	0897

MERDIA

Wega	Sorteo	Resultado
CATOCHI	Sorteo # 4150	2299 / 1102 / 5484
MULTI-X		X2
BIG 4	Sorteo # 4150	9356
1OFF	Sorteo # 2206	6102
ZODIAC	Sorteo # 4150	2577 Geminis
LUCKY 3	Sorteo # 1024	913
MULTI-X		X2

ANOCHI

Wega	Sorteo	Resultado
CATOCHI	Sorteo # 8144	6817 / 5563 / 9428
MULTI-X		Fp
BIG 4	Sorteo # 7188	4741
1OFF	Sorteo # 1893	2448
ZODIAC	Sorteo # 5947	0184 Acuario
LUCKY 3	Sorteo # 877	427
MULTI-X		x2

LOTTO 5

Sorteo #		Joker	Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot	
0	x Match 4+	270.000,-	
0	x Match 4		
0	x Afl. 12,00		

LOTTO DI DIA

02-07-10-14-18

Sorteo # 6356		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	71.000,-
6	x Match 4	
166	x Afl 8,00	

MINI MEGA

06-11-23-24

Sorteo # 1627		Mega Ball 14
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
0	x match 4	370.000,-
4	x Afl. 500,00	
55	x Afl 50.00	
54	x Afl.15,00	

MINI MEGA MEGA PLUS **Afl. 480.000,-**

Sorteo #

King Classic Sudoku

	6		3		9			
		3			1		2	5
	7			8				
	1				4			3
4								
7	8	6				4		
		1				3	9	
			4	6			8	
						6		

Difficulty: ★★★★ 1/13

Clasificado

ECONOMICO aviso@bondia.com

TA HUUR
Cas semi-muebla 3 camber cushina,sala,cura, garashi 2 AC excluye awa y coriente
Adress: Druivenstraat 21
Dakota: Huur per direct
561 8226 Awg.1700 pa luna

SERVICIO PUBLICO
Ta traha y renoba Cas drecha dak, ta basha vloer, pleister, verf cas, traha cura, pega mosaico
Tel.563 4168

TA HASI
Trabou di Pleister 14fl mts², Pintura, Patios y Bloki
Tel : 6302305

SERVICIO PUBLICO
Buscando auto pa huur y na bon prijs? yama nos
Tel. 593 9953/ 593 8453

SERVICIO PUBLICO
Mi ta chapi, lanta sushi, corta mata, transporta frigidaire, wasmachine biew, drecha cas, etc.
Tel. 564 1979

SERVICIO PUBLICO
Nos ta haci trabou di plomeria, electricidad, hardineria incluye hiba sushi Handy man.
Tel.742 6250

SERVICIO PUBLICO
Nos ta chapi, corta y planta mata, brinda tur servicio cu bo cura mester. Tira sushi afo,
Tel. 738 1908

SERVICIO PUBLICO
Pa trabou di data-entry of update di bo administracion pls contact:
Tel.568 2339

TA BENDE
Caha di Orgel aña 1997, 6 cylinder cu su loudspekers Fls.14.000 por yama
Tel. 593 9614
Mr. Loy Ras 749 2533

TA BENDE
Combo di regalo pa tur ocasion:
Mugs, kerki di biña, tablashi cu leyenda
Pa mas informacion
Cell whatsaap 567 2907

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece pa cuido di mucha di dialuna pa diabierna y weekend. Pa informacion
Tel. 558 7310

SERVICIO
Reforsamo papiamento-españo, of españo pa papiamento pa hende mayor y mucha
Tel. 563 4641

SERVIO PUBLICO
Ta ofrece pa verf y chapi cura bon prijs. Nos ta hiba e sushi. Yama pa mas informacion na
563 4828 / 5679610

TA OFRECE
Servicio pa hacer limpieza y cuido de niños
Pa mas informacion
Tel. 569 3253

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio di electricista en general corto circuito y mantencion
Tel.566 5026

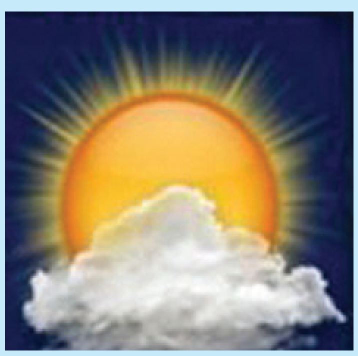
SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio pa haci reparacion di porta, ventana y hopi mas. Pa mas informacion
Tel. 563 6762

Sushi den cura?
Ta piki sushi cu pick-up grandi pa Afl 75,= pa buelta.
Yama nos na
561 4297 of 561 5179

SERVICIO PUBLICO
Limpiesa pa cas y auto
Presure wash cura di cas
Laba muebles, laba tapijt laba vloer
Tel. 593 9464

Pronostico di tempo

Tempo:
Parcialmente nubia cu un awasero breve.

Temperatura maximo 32 grado Celsius.
Temperatura minimo 26 grado Celsius.
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 33 pa 38 grado Celsius.
UV index: 8

Bahada di solo: 6:31pm.
Subida di solo: 7:05am.

Biento:
Modera te basta fuerte for di generalmente direccion oost;
Forsa 4 te 5 (20 te 39 km/ora, 11 te 21 nudo).
Den dia fuerte te posiblemente duro den rafaga;
Forsa 6 te 7 (40 te 61 km/ora, 22 te 33 nudo).

Situacion general di tempo:
Extension di un area di presion halto lo mantene un biento modera te fuerte den rafaga durante proximo 24 ora. Sobranan di un frente friu lo soru pa trece humedad cu e biento pa region local. Esaki lo por produci algun awasero pasahero te breve durante e weekend venidero.

Condicion maritimo/ estado di lama:
Na partinan proteje di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil, entre 2 pa 3 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: generalmente modera cu olanan di 4 pa 5 pia.

Aviso/ alerta:
Ta sugeri ocupantenan di boto chikito pa bay cu cautela na partinan oost te noordwest di costa y lama habri.

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord (close to the hotels)
Tel: 736-2952 or 593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	**Imsan**
7:00 pm / 10:00 pm	**24 ora**

Botica na warda

Oranjestad:	**San Nicolas:**
Dakota	Aloe
Tel. 588 7364	Tel. 584 4606

EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Out of suffering have emerged
the Strongest Souls.
And ever has it been known, that
Love knows not its own depth,
until the hour of separation.
“Khalil Gibran”

Conforme cu boluntad di nos bon Dios, pero agradecido pa tur local e la significa y siña nos, nos ta anuncia fayecimento di:

Sannin Daou
* 25-03-1939 - † 09-01-2024

Na nomber di su:
Señora: Carlyn Daou-Hollander

Su yiunan: Sannin i Gina Daou-Ras
Faridi i Omar Werleman-Daou

Su nietonan: Quinten Werleman
Gianni Daou
Kyziah Werleman

Bisanieta: Deanni Donato

Rumannan: †Romeo i Ria Daou-Ogink
†Gabriel i †Gladys Daou-Salas
Teresa i †Mohamed Ayubi-Daou
†Fares i †Glenda Daou-Trapenberg
Fouad (Eddy) i †Rosa Daou-Halabi
†Alexander Daou
†Henri i Lusell Daou-de Lima
†Jouliette Daou

Swa(nan): †Roy i Aida Hollander-Barbour i famia
Raymond (Jimmy) i Astrid Hollander-Vingal i famia
†Randolph (Randy) i Glenda Hollander-Peiliker
†John Frederick i Nora Maduro-Zievinger i famia
Subrino(a): Desi, Michel, Daniella, Fabian i famia
Lilianne, Alexis, Stephanie i famia
Firdawzy, Ali, Samir, Susy i famia
Samir i famia
Hugo, Camille i famia
Maira, Samirah, i famia
François, Manon, Fatme i famia
Primu(a)nan: †Ricardo Elhage i famia
†Marita i †George Kobrossi-Elhage i famia
†Victor i †Siham Elhage-Hammoud i famia
†Olga Elhage
†Alexis Elhage i famia
Ditiana i Robby Hollander-Elhage i famia
Emily i †Arthur de Jongh-Elhage i famia
†Philip i Jane Elhage-Peterson i famia

Tur su ex-trahadornan di Dowco NV
Su Dokter Joaquin Van Trigt
Voluntarionan di Koningin Wilhelmina Kanker Fonds, muy en especial Lola y Evie

Amiga di kas: Ilna Moise
Amigonan na Korsou: Iby Adelina, Miriam Medina
Demas famianan: Daou, Hollander, Werleman, Ras, Elhage, Ogink, Salas, Ayubi, Trapenberg, Halabi, De Lima, Barbour, Vingal, Peiliker, Adelina

Nos diskulpa si den nos tristesa nos a lubida un miembro di famia.

Ta risibi bishita di condolensia Diasabra 13 di Januari, 2024 for di 7or pa 9or pm na Royal

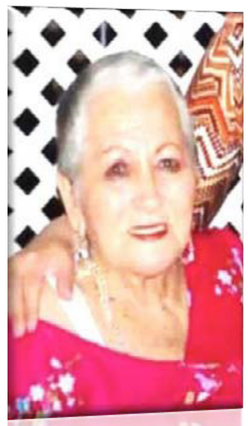
Funeral Home. Akto di entiero ta tuma luga Dialuna 15 di Januari, 2024 pa 4or pm na Royal Funeral Home. Restonan Mortal lo ta na Royal Funeral Home for di 2or pm.Despues lo sali pa Santana di Sabana Basora pa hiba nos kerido defunto na su ultimo luga di sosiego.

Despues di entiero no ta ricibi bishita na kas.

Na lugar di krans por hasi un donacion na Koningin Wilhelmina Kanker Fonds.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Laga tur loke ta sperami ta bunita
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y
Laga esaki nan termina den tur bunitesa

Agradecido pa tur locual cu e la significa pa nos, pero conforme cu boluntad di Dios nos ta anuncia fayecimento di nos mama, ruman, wela, bisawela, suegra, tanta y madrina:

Clotilda Maduro
Mihor conoci como “Titi” of “Dudu” Vuida di Mario Dijkhoff

Na nomber di su yiunan:
Emilio y Esther Thiel-Arends y famia
Shelley Thiel y famia
Joseline Thiel y famia

Tata di su yiunan:
Antonio (Efe) Thiel Q.E.P.D.

Rumannan:
Marianne y Jose Figaroa-Maduro y famia
Edwin y Nicha Maduro-Barros y famia
Chila y Mariano Angel-Maduro y famia
Vallita y Micheal Hoo-Maduro y famia
Glenn y Judith Maduro-Dirks y famia

Nieto/a nan:
Emile Thiel y Carolina Thiel-Span
Daryll Thiel y Mary Geerman
Ken Thiel
Andrew Feliciano
Daniella Robles de Medina
Andric Feliciano
Ashwin Feliciano Y Lady Aquilar
Ritchie Thiel y Lousette Rafael
Ashton Feliciano
Anshellie Feliciano y Brandon Tromp

Bisanieto/a nan:
Davey, Gian Luca y Anayah

Sobrino/a nan:
Jeanny Maduro, Josanne Oduber, Jacqueline Nadall, Ryan Maduro, Hose (Jomar) Figaroa, Michelle Sheffer, Joanne Erasmus, Natalie Zorich, Nicole Hoo, Glenbert Maduro, Jurianne Maduro, Glenrick Maduro

Ihanan: Filomena (Mena) Geerman y Stanley Banfield
Personanan cu a cuide: Erica y Laimar

Tanta y omonan, primo y primanan, amigo/a nan y demas famia:
Thiel, Arends, Maduro, Feliciano, Robles de Medina, Hoo, Nadall, Angel, Barros, Schwengle, Span, Figaroa, Banfield, Wouters, Oduber, Sheffer, Zorich, Tromp, Aguilar, Geerman, Angela, Medford, Ras, Hernandez, Erasmus, Petrochi, Kock, Betancur, Rafael, Dijkhoff, Cruz, Gil, Lacle, Dubero

Amistad di cas: Cenith Span

Nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida algun fam di famia

Ta invita tur famia, amigo y conocir pa asisti na e acto di entiero cual lo tuma lugar diasabra 13 di Januari 2024.
E restonan mortal di nos Dudu stima lo ta reposa for di 9or di mainta pa 11or di merdia na Royal Funeral Home (Dilanti Cmart)

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos lo no ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora Royal Pray Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den Cunucu di yerbe berde e ta pone mi sosega
E ta hiba mi na awa trankil
Pa mi bolbe haña forsa.
Salmo: 23

Cu inmenso tristeza na nos curason, pero conforme cu boluntad di Dios Nos ta anuncia fayecimento di:

Girigirorio N. Briesen
Buchi Gooy of Gooy
*09-05-1936 - †06-01-2024

Mama di criansa:
†Catharina Rasmijn - Henriquez

Na nomber di su rumannan:
Flora y †Jan Rasmijn – Briesen
Elauterio (Teechi) y Anna Maria Briesen – Geerman

Subrino y Subrina nan:
† Martin Briesen
Virgilio (Buchi) Y Regina (Gina) Briesen – Werleman y famia
Maria (Eta) y Johnny Croes – Briesen y famia
Rudolf (Quito) y Maricella Briesen – Kock y famia
Lidia (Lia) y Genario (Tico) Kelly – Briesen y famia
Leo y Zwaika Briesen – Winterdaal y famia
Omiria y Milko Lo-Asioe – Briesen y famia
† Petra (Dora) y Robby Thode y famia
Luis Y Elvira Rasmijn – Eckmeyer y famia
Antonio (Leo) y Bea Rasmijn – Leon y famia
Anna (Mary) y Shaki Wever – Rasmijn y famia
Leonardo (Nadi) Rasmijn
Cornelis (Kees) Rasmijn
Maria y Rik van Drie – Rasmijn y famia
†Theodoro Rasmijn
Juan (Juju) Rasmijn
Maikel y Anoushka Rasmijn – Vrolijk y famia

Tanta na bida:
Jolanda Paesch y famia

Tur su sobre sobrino y subrina nan
Tur su Primo y Prima nan, su bon bisiña nan, amigo (a) nan y demas persona nan yega na dje.

Demas famia: Briesen, Rasmijn, Geerman, Henriquez, Croes, Kock, Kelly, Winterdaal, Lo-Asioe, Thode, Eckmeyer, Leon, Wever, van Drie, Vrolijk, Paesch, Panneflek, Irausquin, Feliciano, Koolman, de Cuba, Ridderstap, Sneek, Oduber, Castillo.

Acto di despedida lo tuma lugar Diasabra 13 januari 2024 di 9 or mainta pa 12 or na Aurora Funeral Home y despues lo sigui e acto di crematorio.

Nos ta pidi nos desculpa si den nos tristeza nos por a lubida un of otro famia of conocir.

Ta lamenta cu despues di e entiero nos no por ricibi bishita di condelencia na cas.

Enbes di manda flor of krans un dunacion na HOSPICE Atardi lo ta altamente aprecia.

Aurora Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berda, e ta ponemi sosegá. E ta hibami na awa trankil, pa mi bolbe haya forsa.
Salmo: 23

Cu nos inmenso tristeza den nos curason, pero conforme cu boluntad di Dio, nos ta anuncia fayecimento di nos casá, mama, wela, ruman, tanta y suegra stimá:

Mercedes Francisca Winterdal-Tromp,
Mihó conoci como "Ika".
*16/01/1949 – †06/01-2024

Na number di su:
Esposo: Eduardo "Eddy" Winterdal
Yui nan: Shariska Winterdal y Omar Maldonado
Jairo y Nathaly Winterdal-Kelly

Nietonan: Eugene Dirksz y Laura Klingenberg
Jayton Dirksz
Jairson Winterdal
Jairwin Winterdal
Nieta: Jairlyn Winterdal

Ruman nan:
Minguel y Filomena (Mena) Tromp-Hernandez
Juan (Kimo) y Carmen Tromp-Ibarra
Berta (Betty) y Willian Suarez-Tromp
Mario y Margriet Tromp
Myrna y Gabriel Ienna-Tromp
Benito y †Martha (Lucia) Tromp-Croes
Luis y Irena Tromp-Hart
Thomas y Monique Tromp-Gei
Harold y Jalitza Tromp-Dirksz

Swa y Cuña nan:
Natividad (Tantan) Winterdal
Beatrix (Betty) y †Facundo Croes-Winterdal y famia
†Imeldo (Emy) Winterdal
Maria y †Fanchi Croes-Winterdal y famia
Cornelia (Nea) y †Juan Werleman-Winterdal y famia
†Heronimo (Rufo) y Carmen Winterdal-Croes y famia
Lucia y Doppy Dania-Winterdal y famia
Silvia y Richard Luidens-Winterdal y famia
Juan (Janny) y Poppy Winterdal y famia
Seferina (Rinda) y Jacobo (Coby) Werleman-Winterdal y famia
Felix y Filomena Winterdal-Wouters y famia

Sobrino y Sobrina nan:
Susan Tromp
YazmiraTromp y Lito Kelly y yiunan
Jonny y Rachelle Tromp y yiunan
Jo-Anne Tromp y yiunan
Rudolf Gomez y yiunan na Hulanda
Melissa Gomez y yiu
Mirella y Alvin Yarzagaray y yiunan
Marvin y Jeidy Tromp
Mauro Ienna
Giacomo y Rashella Ienna y yiu
Victor Tromp y Jessie Larmonie y yiu
Lurene y Alvin Flanegien y yiunan
Melany y Yalek Lamper y yiunan
Jahad Tromp y Joslyn Geerman na Hulanda
Jonile Tromp y Valery Yarzagaray
Christopher Suarez

Con-Suegra: Vda. Manuela Kelly-de Windt y famia

Bon Bisiña nan y amigo nan di cas:
Janny y Nila Ras
Nicolasa (Laty) Werleman
Gibi y Susan Kelly
Anna Werleman
Theo Zievinger

Primo y Prima nan, Ihá nan.
Demas famia nan, Tromp, Winterdal, Fingal, Geerman, Dirksz, Kelly, Maldonado, Hernandez, Ibarra, Suarez, Ienna, Croes, Hart, Gei, Dirksz y demas famia y conocirnan na Aruba y Hulanda

Oportunidad pa condolencia lo tuma lugar:
Diabierna 12 di Januari 2024 Na Aurora Funeral Home di 7:00 pa 9:00 di anochi.
Ta invita pa acto di despedida, cual lo tuma lugar Diasabra 13 di Januari 2024 di 2 or pa 4 or di atardi na Misa Sagrado Curason na Savaneta. Cremashon lo tuma lugar den seno familiar.
Nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida un of otro persona.
Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no por ricibi bishita di condolecia na cas.

Aurora Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu dolor na nos curason nos ta anuncia despedida di nos Tata, welo, tio y tio grandi:
Di tanto sufrimento Señor a wak cu e mester un angel mas hunto cune y awo papa ta descansando hunto cu su Sra. Betty y otro defunto nan

Juancito Geerman
mihor conoci como:"Fanchi of juancito trucupe"
* 22-10-1939 †09-01-2024

na nomber di su:
Esposa: †Aniceta "Betty" Robertina Geerman-Wever

Demas famia: Geerman ,Oduber ,Wever ,Rodriquez , Krozendijk, Loopstok,Maduro, Mackintosh, Odor, Boye, Martilia, solognier, Bergrok, Jansen, Leon, Vasquez, Valdez, Croes, Vries, de Cuba, Wauben, Neuman, Lampe , Perez, Lopez, Tromp, Ras, Marchena, Hernandez, de Mey, van der Linde, Malone, Filiciana, Rombley, Fingal, Werleman, Boekhoudt, Kelly, Kock, Rasmijn, Loefstop, Emerenciana, Wouter, Wernet, Wester, Angela, Franken, Koolman, Acosta, Arendsz, Thielman, Theodora, Arends.

Acto di entiero lo tuma lugar na Aurora Funeral Home Dialuna 15 di Januari 2024 for di 2:00 pm pa 4:00 pm y despues lo Sali bai pa santana catholico Sta. Cruz.

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no por ricibi bishita

Aurora Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

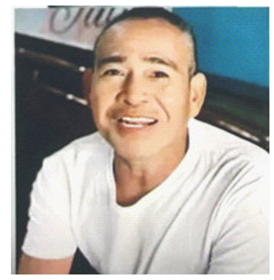
Laga tur loke ta spera mi ta bunita
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y
Laga esakinan termina den tur buniteza.
Cado Wever.

Nos ta anuncia fayecimento di:

Jamil Tromp
*12-01-1975 †02-01-2024

Acto di despedida lo wordo anuncia despues.

Aurora Royal Pray
Funeral Home & Crematory

The Lord is my shepherd, I lack nothing.
He makes me lie down in green pastures,
he leads me beside quiet waters,
he refreshes my soul.
He guides me along the right paths
for his name's sake.
Psalm: 23

We announce the passing of:

Jose Jr. Mabalay
*05-11-1962 †11-01-2024

Opportunity for condolences will be held on Wednesday January 17, 2024 from 8:00 pm to 11:00 pm at Aurora Funeral Home. Mr. Mabalay will be cremated afterwards.

Aurora Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Maria Salomé Croes
*21-10–1935 - †12-01-2024

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Rudolph Richardson
"Rich"
*10-12-1946 - †10-01-2024

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Israel ta defende su mes den corte top di ONU contra acusacionnan di genocidio na Gaza

(AP) — Acusa di comete genocidio contra Palestinonan, Israel a insisti na e corte maximo di Nacionnan Uni ayera cu su guera na Gaza ta un defensa legitimo di su pueblo, y cu ta e militantenan di Hamas ta esnan cu ta culpable di genocidio.

Israel a describi e acusacionnan di Sur Africa como hipocrita, bisando cu un di e casonan mas grandi cu yega di presenta dilanti corte internacional den historia ta refleha un mundo cu a bolter riba abao. Lidernan Israeli a defende nan ofensiva aereo y terestre na Gaza como un respuesta legitimo pa e atake di Hamas di 7 di october ultimo, ora cu militantenan a invadi comunidadnan Israeli, matando como 1,200 persona y tumando como 250 rehen.

Consehero legal Israel, Tal Becker a bisa un auditorium yen na e Palacio di Paz na Den Haag cu e pais ta bringando "un guera cu nos no a cuminsa cu no tabata kier."
"Den e circunstancianan aki, no por tin un acusacion mas falso y malevolento cu e acusacion contra Israel di genocidio," el a agrega, notando cu e sufrimento horible di civilnan den guera no ta suficiente pa impone e acusacion.

Ayera tardi, Alemania a bisa cu kier interveni den e procedementonan den nomber di Israel, bisando cu "no tin ningun base alguno" pa un acusacion di genocidio contra Israel.
"Teroristanan di Hamas brutalmente a ataca, tortura, asesina y secuestra hende inocente na Israel," vocero di gobierno Aleman, Steffen Hebestreit a bisa den un declaracion. "Desde esey, Israel ta defendiendo su mes contra e atake inhumano di Hamas."
El a reconoce cu varios pais ta mira e accionnan di Israel na Gaza diferente, pero cu Alemania explicitamente ta rechasa e acusacion di genocidio.

Mientras e implicacionnan legal di anuncio di Alemania no tabata inmediatamente cla, su sosten pa Israel tin significado simbolico mirando e historia Nazi di Alemania. Hebestreit a bisa cu Alemania "ta mira su mes como particularmente comprometi na e Convencion contra Genocidio." El a agrega: "Nos ta opone firmemente su instrumentalisacion politico."
Prome minister Israeli, Benjamin Netanyahu a bisa cu e gesto "ta touch tur ciudadano Israeli."

Abogadonan Sur Africano a pidi e corte diahuebs pa duna orden pa un stop inmediato na e operacionnan militar di Israel na e teritorio cu ta cas di 2.3 miyon Palestino. Un decision riba e solicitud aki probablemente lo dura varios siman, y henter e caso probablemente ta bay dura añas – y no ta cla si Israel lo cumpli cu ordennan di corte.

E corte mundial, cu ta tuma decision riba disputanan entre nacionnan, nunca a husga un pais di ta responsable pa genocidio. Lo mas cerca cu a yega tabata na 2007, ora a duna veredicto cu Serbia "a viola e obligacion pa preveni genocidio" den e masacre na juli 1995 na man di forsanan Bosnio Serbio di mas di 8mil homber y mucha musulman den e enclave Bosnio di Srebrenica.

Ehercito Mericano y Britanico ta lansa atake contra Houthinan na Yemen

(AP) — Ehercitonan Mericano y Britanico a bombardia mas di un decena di sitio usa pa e Houthinan cu sosten di Iran na Yemen riba diahuebs, den un atake vengativo usando misilnan Tomahawk lansa pa barco di guera y submarino y avion di bataya, segun oficialnan Mericano.

Comando di Medio Oriente di Forsa Aereo Mericano a bisa cu a dal mas cu 60 obhetivo na al menos 16 sitio na Yemen, incluyendo "nodo di comando-y-control, deposito di municion, sistema di lansamento, produccion di facilidad y sistema di radar di defensa aereo."

Presidente Joe Biden a bisa cu e atakenan tabatin intencion pa demostra cu Merca y su aliadonan "no ta bay tolera" e atakenan di e grupo militante den Lama Cora. Y el a bisa cu nan a haci e movida solamente despues di intentonan pa negociacion diplomatico y deliberacion cuidadoso.
"E atakenan aki ta den respuesta directo na e atakenan sin precedente di e Houthinan contra barconan maritimo internacional den Lama Cora – incluyendo e uso di misilnan balistico anti-barco pa prome biaha den historia," Biden a bisa den un declaracion. El a nota cu e atakenan ta pone den peliger personal y marinier civil Mericano y comercio, y a agrega: "Mi no ta bay duda pa dirigi mas medida pa protege nos pueblo y e fluho liber di comercio internacional segun ta necesario."

E atakenan ta marca e prome respuesta militar Mericano den loke ta un campaña persistente di atake cu drone y misil riba barconan comercial desde inicio di e guera Israel-Hamas. Y e atake militar coordina ta yega apenas un siman despues cu Cas Blanco y un cantidad di nacion partner a duna un advertencia final na e Houthinan pa stop e atakenan of enfrenta accion militar. E advertencia a parce di tabatin un impacto al menos cortico, ya cu e atakenan a stop pa varios dia. Pero diamars, e rebeldenan Houthi a tira nan bombardeo di mas grandi di misil y drone atacando barconan den Lama Cora, cu fighter jet Britanico y Mericano respondiendo door di tira abao 18 drone, dos misil crucero y un misil anti-barco. Y diahuebs, e Houthinan a tira un misil anti-barco den Golfo di Aden, cual a ser mira pa un barco comercial pero cu no a dal e barco.

Gobiernonan di Australia, Bahrain, Canada, Dinamarca, Alemania, Hulanda, New Zealand y Sur Korea a join Merca y Reino Uni den duna un declaracion bisando cu mientras cu e meta ta pa desescala tension y restaura stabilidad di Lama Cora, e aliadonan no ta bay duda den defende bida y protege comercio den e paso maritimo crucial.

ARUBA VANDAAG®
Zaterdag 13 Januari 2024 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Aanhouding van minstens 10 verdachten in verband met TikTok Challenge

Pagina 2

Pastoor Jairo Maduro over zijn deelname aan het carnaval:

"Nooit zit wereldlijkheid in mijn hart wanneer ik aan deze dingen deelneem"

Pagina 3

Boten met ongedocumenteerde personen blijven Aruba binnenkomen

Pagina 6

Een 'blame game' over hotels… *Begint op gang te komen…*

Blijkbaar hebben de acties van bepaalde burgers om de onverdroten voortzetting van het creëren van meer hotels aan de kaak te stellen, toch een effect gehad. Niet helemaal positief weliswaar want het is een soort 'blame game' van politici die anderen de schuld geven. In onze donderdageditie van deze week hebben we verslag gedaan van hetgeen de voormalige minister belast met infrastructuur, van eind 2017 tot eind 2019, over dit thema heeft gezegd. Eerder dit jaar verklaarde onze premier, momenteel ook belast met Infrastructuur, dat de vergunning voor de bouw van het hotel dat in het nieuws was vanwege het probleem van hun wens dat Aruba strand voor hen zou aanleggen waar er geen is, door een vorige regering werd verleend. Dat kan best waar zijn maar het is noodzakelijk dat we iets meer kunnen horen dan het wijzen op schuld van anderen in het verleden.

Afgezien daarvan blijft het een feit dat de toestemming die vorig jaar uiteindelijk werd gegeven om het strand aan te leggen, door haarzelf werd verleend, zonder daarna te reageren op het feit dat het bedrijf zich niet aan de voorwaarden van de vergunning had gehouden. Bovendien was het haar politieke partij die ten tijde van de discussies over de mogelijke komst van nog een hotel ten noorden van het Marriott hotel, die niets wilde weten van het zoeken naar een andere oplossing en niet verder te gaan met het bouwen van hotels op die plaats.

Om terug te komen op het betoog van de voormalige minister die opnieuw de politiek in wil, terwijl nog steeds geen duidelijkheid bestaat over voortzetting of sepot van de strafzaak waarin zijn persoon als hoofdverdachte wordt aangemerkt; is het nu zo dat niets of bijna niets van het beleid dat heeft geleid tot zoveel duizenden kamers aan toeristische accommodatie dat onder zijn verantwoordelijkheid zou vallen? Volgens de voormalige minister waren toen hij eind 2017 de verantwoordelijkheid voor de infrastructuur op zich nam al vergunningen voor 6.170 kamers afgegeven door de vorige regering(en). Dat zou waar kunnen zijn, maar dat betekent niet dat zijn persoon niets te maken had met het beleid van zijn toenmalige partij in die jaren. Er zat daar toen een collega, ook beschuldigd en zelfs in eerste aanleg veroordeeld voor corruptie bij de uitgifte van domeingronden, maar als minister belast met toerisme had hij tot zijn aftreden in 2016 een belangrijke stem in het beleid om meer investeerders in deze sector aan te trekken. En het is zijn persoon geweest die zich in de laatste maanden van 2010 verzette tegen de invoering van een moratorium, nadat een adviescommissie, onder zijn leiding, tot de aanbeveling van een moratorium kwam, en bovendien meer specifiek in een wet. De reden voor het opnemen van het moratorium in een wet was om het moeilijker te maken voor andere bewindslieden om later relatief gemakkelijk van het moratorium af te komen. Volgens de cijfers die in dat rapport zijn opgenomen was er dan al een uitbreiding van ongeveer 4.500 kamers gepland voor het jaar 2011 en daarna. Van 2010 tot 2017 is een behoorlijk lange tijd en we kunnen dus geloven dat het cijfer – 6.170 - juist is. Het punt is dat als hij nu wil verklaren dat deze toename niet zijn wens was en dat hij alleen streed voor de projecten waarin hij geloofde, onder andere die in Sero Colorado, we genoeg redenen hebben om daaraan te twijfelen. Hij was het zelf die een plan op het Sero Colorado-plateau promootte, waar ruimte zou zijn voor verschillende hotels, niet alleen voor wat nu het Secrets-project is, maar in totaal zouden er ongeveer 2.500 hotelkamers in dat gebied komen. De besprekingen met de werkgeversorganisaties vonden niet plaats met zijn collega van infrastructuur, maar met zijn persoon als minister van toerisme. In een van die gesprekken werd gesproken over de 2.500 kamers in San Nicolas, waarbij naar voren werd gebracht dat de arbeidsmarkt niet in staat zou zijn om een dergelijke vraag aan te kunnen van ten minste 5.500 banen. Het antwoord luidde dat "we dan toch importeren wat lokaal niet aanwezig is"…

In ieder geval hebben we het geluk gehad dat het niet mogelijk bleek de andere investeerders aan te trekken die zouden moeten zorgen voor die extra 1.500 kamers. Dus hoeven we geen 5.000 werknemers te importeren voor San Nicolas, maar de hele kwestie illustreert wel waar de tekortkomingen zitten in ons regeringssysteem, vooral als het gaat om langetermijnplanning. Het kan toch niet zo zijn dat als het gaat om grote projecten, die grote langetermijneffecten kunnen hebben, er altijd een grote haast bestaat om de contracten af te ronden en degenen die naar voren brengen dat men goed moet nadenken over de mogelijke langetermijneffecten, die worden terechtgewezen, die worden onderworpen aan kritiek, dat ze negatief zijn, dat ze de vooruitgang belemmeren, enz. Het is niet voor niets dat later vaak blijkt dat niet aan alle vereisten is voldaan, inclusief milieueffectenrapportage. En als er rapporten zijn, wordt dit verborgen gehouden via de altijd aanwezige geheimhoudingspraktijken van onze regering(en).

Wat moet er eigenlijk nu gebeuren? We hopen dat wanneer iedereen klaar is met elkaar de schuld te geven, we nog steeds een antwoord kunnen krijgen op de kernvraag: wat nu? Wat doe je met het oog op de toekomst, ongeacht wie in het verleden de zaak in de soep hebben laten lopen? Heeft het nog zin om een moratorium in te stellen? En hoe gaan we de komende jaren om met de gevolgen van het toevoegen van duizenden kamers aan het huidige bestand? We verwachten meer van de regering dan alleen in parlementsvergaderingen "trash talk" te plegen om van de tegenstanders af te komen.

Aanhouding van minstens 10 verdachten in verband met TikTok Challenge

In een persverklaring van gisterochtend werd gemeld dat het Arubaanse politiekorps de afgelopen maand heeft geconstateerd dat er veel diefstal of pogingen tot diefstal zijn van voertuigen, vooral van het merk KIA, model Rio. De politie merkte ook op dat criminelen proberen om de KIA Sportage en KIA Picanto op dezelfde manier te stelen, gebruikmakend van dezelfde modus operandi.

Dit is een fenomeen dat op Aruba begon toen een groep jongeren begon met de "TikTok Challenge". Door een USB-oplaadkabel van hun telefoon te gebruiken, starten de verdachten de betreffende auto en nemen ze zichzelf op terwijl ze deze handeling uitvoeren om het vervolgens op TikTok te plaatsen.

Daarom wil het team van de afdeling Motorvoertuigcriminaliteit (TMC) de eigenaren van de genoemde auto's bewust maken, zodat ze extra aandacht en voorzichtigheid betrachten om te voorkomen dat hun auto gestolen wordt. Eigenaren van deze auto's kunnen preventieve maatregelen nemen door een alarmsysteem te installeren of zelfs een stuurslot te gebruiken.

Tot gisteren heeft het team ten minste 10 verdachten gearresteerd in verband met gevallen van joyriding van KIA Rio-auto's, de leeftijd van de gearresteerde personen varieert van 14 tot 21 jaar. De politie waarschuwt dat personen die overwegen dit te doen, een grote kans hebben om gearresteerd te worden als gevolg van hun acties. Het is belangrijk te onthouden dat dit een strafbaar feit is met gevolgen.

Ouders van de minderjarige verdachten moeten ook in gedachten houden dat zij mogelijk verantwoordelijk worden gesteld voor de kosten van de schade aan de auto en eventuele schade aan derden.

Zoals eerder gemeld door Bon Dia Aruba op 5 januari, hebben verschillende media melding gemaakt van verschillende incidenten waarbij jongeren betrokken waren bij auto's van een specifiek merk, namelijk "KIA".
Door onderzoek op internet is gebleken dat op de EFE-nieuwswebsite is gepubliceerd dat dit deel uitmaakt van een vermeende uitdaging die al enige tijd op het sociale netwerk TikTok circuleert, genaamd "Kia Boyz Challenge". Vanaf oktober 2023 diende de stad Chicago een rechtszaak in tegen de merken Hyundai en KIA, waarin ze werden beschuldigd van het overdrijven van antidiefstalmaatregelen, ondanks dat ze niet waren uitgerust met geavanceerde beveiligingssystemen, wat een epidemie van autodiefstal in de stad veroorzaakte als gevolg van de TikTok Challenge.

De personen die deze diefstallen pleegden, worden aangeduid als "KIA Boyz" en zij hebben deze beveiligingsfout viraal gemaakt als onderdeel van een challenge, genaamd "KIA Challenge".

Pastoor Jairo Maduro over zijn deelname aan het carnaval:

“Nooit zit wereldlijkheid in mijn hart wanneer ik aan deze dingen deelneem”

Pastoor Jairo Maduro is een bekend figuur in de gemeenschap, en dit jaar heeft hij besloten om meer deel uit te maken van de gemeenschap door deel te nemen aan carnavalsmuziek, een beslissing die velen toejuichen, maar die ook door velen wordt afgewezen. In een interview met Bon Dia Aruba vertelt Pastoor Jairo over zijn ervaring met deelname aan het Caiso en Socafestival en zijn standpunt over carnavalsviering als christen.

Op dit moment is hij pastoor van de Parochie van Santa Cruz en viert hij zijn 20-jarig jubileum als priester dit jaar. Hij vertelt dat hij altijd van muziek heeft gehouden, al van jongs af aan. Op 14-jarige leeftijd begon hij met trompetlessen aan de Muziekschool en speelde later in het Harmonica-orkest, verschillende mis-koren op zowel Aruba als Curaçao, en hij speelde ook in een Brassband tijdens het carnavalsseizoen. Momenteel speelt hij in het Protestantse Kerkkoor.

Voordat hij carnavalsmuziek ging zingen, hield hij altijd al van zingen. Hij vertelt verder dat hij als solist zong in verschillende koren, voor het eerst in een studio op Curaçao opnam en vervolgens zong in verschillende koren op Aruba. Later nam hij deel aan een Paasconcert met het Santa Famia-koor en nam zelfs een kerst-cd met hen op.

Wat betreft het zingen van soca legt Pastoor Jairo uit dat het orkest Nfuzion al vele jaren vroeg of hij soca wilde zingen. Hij benadrukt dat hoewel hij van soca en calypso houdt, hij niet zag dat hij het zelf zou zingen.
"Dit keer zei ik ja. Vorig jaar moest ik gaan, maar ze schreven een lied waar ik niet echt van hield en ik zong het niet. Dit keer ging ik wel met een Power Soca. Ik zei tegen hen dat ik een Power Soca wilde en ik zei dat ik wilde dat ze het met veel pit maakten om mensen in beweging te krijgen," legde hij uit.

Dolfi Richardson, Danny Koolman en Nigel Hoek gingen samen zitten, en daar kwam de Power Soca van The Priest. Hij legt uit dat elk van hen hun bijdrage leverde en er een soca ontstond die zowel het operagedeelte als het moderne ritme van de jongeren en het soca-gedeelte bevatte.

"Ik vond het lied leuk, ik zag dat de teksten goed waren, en toen ging ik naar de pre-finales. Dat was een geweldige ervaring en zo kwam ik in de finale," voegde hij eraan toe.

De beslissing om deel te nemen aan het carnaval heeft controverse veroorzaakt in de gemeenschap, en voor Pastoor Jairo was dat iets wat hij verwachtte.
"Hier op Aruba verwacht ik alles. Sinds ik op Aruba ben, gaat mijn vorm en mijn manier van priesterschap soms een beetje buiten de lijnen, niet op een slechte manier, maar ik ga een extra kilometer in alles wat ik doe," benadrukte hij.

Hij benadrukte dat hij zichzelf presenteert als een nabije priester bij mensen, die zich in allerlei situaties begeeft zonder dat dit zijn priesterschap beïnvloedt. Hij merkte op dat mensen de priester echt in het carnaval zien en zich afvragen waarom hij daar is, maar benadrukte dat die mensen niet begrijpen hoe sterk zijn overtuigingen zijn.

"Mensen hebben me verteld dat ik maar beter zou stoppen als priester. Nee, op geen enkel moment denk ik daar aan. Zoals ik al zei, ben ik nu 20 jaar priester en ik ben erg blij als priester. Daar voel ik me vervuld, daar voel ik in mijn hart dat dit mijn plek is waar God me heeft geplaatst en waar Hij wil dat ik al mijn talenten inzet om mensen samen te brengen. Nooit zit wereldlijkheid in mijn hart wanneer ik aan deze dingen deelneem. Ik ben een persoon die veel bidt, ik draag elke dag de mis op, en mijn relatie met God is altijd zeer stabiel," benadrukte hij.

Pastoor Jairo legt uit dat veel mensen op verschillende manieren deelnemen aan carnaval. Vanuit zijn perspectief kan carnaval veel betekenissen hebben; het kan iets slechts worden of iets goeds worden, en slechte dingen gebeuren het hele jaar door, maar tijdens carnaval komen de negatieve opmerkingen meer naar voren.
Hij benadrukte dat aan het eind van de dag iedereen zich fatsoenlijk moet gedragen omdat een slechte houding persoonlijke consequenties met zich meebrengt.

"Als je je niet fatsoenlijk gedraagt, zullen er consequenties zijn; je beslist zelf of je het goed doet of niet. Ik ga gewoon tussen de mensen. Ik ga gewoon als een kind van dit volk. Ik weet wat carnaval is; ik ben altijd naar carnaval gegaan, niet omdat het nu voor het eerst is dat ik deelneem aan zangactiviteiten, maar ik ga me altijd herinneren dat ik priester ben. Ik ga geen dingen doen die vlekken werpen op wat ik ben; ik ga altijd met goed gedrag," merkte hij op.

De beslissing om deel te nemen aan het carnaval heeft controverse veroorzaakt in de gemeenschap, en voor Pastoor Jairo was dat iets wat hij verwachtte.
"In zo'n geval, wanneer je te maken hebt met mensen die meer willen doen of onbezonnen dingen willen doen, creëert hij afstand omdat hij dergelijke dingen niet tolereert, noch dwaasheid. Hij merkte op dat er ook beveiliging is voor de groep en voor de band, en de band moet rekening houden met het feit dat er dit jaar een pastoor meedoet, dus er moet voorzichtiger zijn.

Een van de controverses in de gemeenschap is dat veel christenen carnaval als een heidens feest beschouwen. Pastoor Jairo legt uit dat heidendom en het christendom in het hart van de mens zitten. "Ik ben een christen en mijn aanbidding is gericht op God. Het feest krijgt de inhoud die je eraan geeft. Carnaval is verbonden met veel geschiedenis uit het verleden, maar alles verandert met de tijd," zei hij.

Hij legde verder uit dat zijn deelname, vooral in het zingen, niet betekent dat hij aanbidding geeft aan een niet-werkelijke God. Hij vertelde dat hij vaak op de carnavalsroute loopt en mensen verrast zijn. "Ze vragen me wat ik daar doe, maar ik zie je op de route en ik zie je in de mis," benadrukte hij.

"Ik heb een paar harde aanvallen gehad, maar toen zei ik altijd dat mijn aanbidding voor God is. Je ziet niet binnen in mij, je kent mijn hart niet, je kent mijn spiritualiteit niet, je kent mijn relatie met God niet. Als God me al deze talenten heeft gegeven, waarom zou ik het dan niet gebruiken en het zegenen?," voegde hij eraan toe.
Als priester houdt hij van veel rondreizen omdat hij niet alleen binnen kan blijven. Hij is een prediker en moet kennis hebben van alles, en vanuit zijn perspectief helpt dit hem.

"Het leven is één en je kunt niet kiezen wie je markeert voor je hele leven, en dat zal consequenties hebben voor je hele leven. Je moet altijd jezelf gedragen. Ik herinner me dat ik een goede christen ben, ik herinner me dat ik een priester ben, ik betaal aandacht aan veel dingen en ik geniet," benadrukte hij.

Ten slotte geeft Pastoor Jairo een belangrijke boodschap aan de hele gemeenschap: "Ik neem het advies van Pastoor Daniel Spila ter harte. Tijdens de carnavalstijd zorgen we voor lichaam en ziel, en dat is gebaseerd op ons goede gedrag. Veel slechte dingen gebeuren echt, maar dat gebeurt het hele jaar door. Carnaval is een gemarkeerde viering op Aruba, wat betekent dat we altijd al naar het carnaval zijn gegaan en ik heb dat als kind gezien en het is iets dat op Aruba zal blijven gebeuren en dat niet zal veranderen. Jij beslist of het in je hart een heidens feest is of een feest dat geen schade toebrengt aan je spiritualiteit, geloof, relatie en aanbidding van God."

Savaneta draagt bij aan de toeristische industrie met de renovatie van historische huizen

Nadat de Stichting Savaneta Aruba was begonnen met het project "Kwasha di Curason", een officiële campagne om historische huizen in Savaneta te schilderen en ze zo tot een toeristische attractie te maken, wordt de visie van deze stichting langzaamaan werkelijkheid zoals ze zekerstellen.

Met als doel de culturele waarden van Aruba aan toeristen te tonen, zal deze stichting in 2024 doorgaan met het werk in het jaar 2024 om zo de Arubaanse identiteit te behouden en te bevorderen voor de bezoekers die komen.
Via een publicatie op hun sociale media is te zien dat een bus van een bekend touringbedrijf een stop heeft gemaakt, zodat toeristen uit de bus konden stappen om foto's te maken van het huis gelegen aan Savaneta #64, het eerste huis dat ze hebben geschilderd met de "Kwasha di Curason"-campagne. "Savaneta heeft een lange geschiedenis en zeker vandaag de dag is onze traditie en cultuur een belangrijk aspect in de toeristische industrie," zeggen ze. Sinds de Spanjaarden het eiland Aruba veroverden in 1499 tot 1636 was Savaneta het operationele centrum, en in 1636, toen de Nederlanders Aruba overnamen, werd Savaneta de eerste hoofdstad van Aruba van 1636 tot 1797. Na 1797 werd de hoofdstad van Aruba Oranjestad. De definitie van een hoofdstad is waar het centrum van macht zich bevindt en niet noodzakelijk het aantal inwoners. In Savaneta was de Commandeur gevestigd, die rechtstreeks rapporteerde aan de W.I.C. en de koning, en hij gebruikte de Commandeursbaai voor scheeps- en handelszaken. Aruba werd gekoloniseerd door de West-Indische Compagnie, dus in 1636 aan het einde van de 80-jarige oorlog tussen Nederland en Spanje was het meer een eiland dat deel uitmaakte van Curaçao, dat een groter en meer ontwikkeld eiland was, en in Aruba was er voornamelijk veeteelt en paardenfokkerij, evenals landbouw om Curaçao te voorzien in de tijd van Peter Stuyvesant in 1642.

Vandaag de dag wijst deze stichting erop dat er niets tastbaars overblijft van die tijd als de eerste hoofdstad, behalve enkele graven van de eerste Commandeurs. Maar nog steeds in Savaneta is er de kustlijn van de Commandeursbaai, waar de vissers dagelijks uitvaren op zoek naar hun toekomst. Savaneta heeft sinds 1499 veranderingen gezien in zijn inwoners, van indianen tot een mix van Europeanen die zich vestigden, en vandaag de dag is er een diverse gemeenschap in Savaneta met een lange geschiedenis maar ook een veelbelovende toekomst. Dat is wat ze vandaag de dag doen: het behoud van historische culturele waarden.

Afbeelding met dank aan de Facebookpagina van de Stichting Savaneta Aruba.

Verleden en toekomst bekeken... *Zoals het goed uitkomt...?*

We bevinden ons in een tijdperk waarin onze politici meestal terugkeren naar het verleden wanneer het hen uitkomt, en ze verwijzen meestal op dezelfde manier naar de toekomst. Niet voor de eerste keer en ook niet omdat het uniek is voor ons regeringssysteem; in de politiek probeert men altijd de ongemakkelijke feiten te verbergen en ons die andere voor te zetten, die vaak niet eens als feiten te kwalificeren zijn. Dat kunnen we nu weer ervaren, zoals recentelijk in het vraagstuk van de vergrijzing van de bevolking die inmiddels in onze gemeenschap ongeveer 25% van de bevolking vertegenwoordigt en nog groeit. Sommige politici hebben dit ontdekt, of beter gezegd herontdekt, en erkennen dat het op zich een kwestie is die om een dringende aanpak vraagt.

Maar wat zien we dan? Dat men over het probleem praat en bepaalde aspecten aanstipt, maar een aantal van de belangrijkste vragen komen niet eens aan bod. Men verwijst bijvoorbeeld naar het feit dat een aanzienlijk deel van de gepensioneerden zou moeten leven van een gedeeltelijke AOV-uitkering, wat op zich ook waar is en bovendien een probleem is dat niet uit zichzelf verdwijnt. Een deel van het probleem zijn de burgers die een gekort pensioen hebben omdat ze gedurende een bepaalde periode niet op Aruba hebben gewoond. Als ze toevallig in Nederland of een van de andere Nederlandse eilanden in het Caribisch gebied hebben gewoond, dan zullen ze kunnen rekenen op een pensioen voor de periode waarin ze daar gewoond hebben. Als ze ergens anders hebben gewoond dan kan men soms problemen verwachten, omdat niet ieder land noodzakelijkerwijs over dit soort voorzieningen beschikt. Maar dat is niet alles. Diezelfde politici, of hun voorgangers binnen de partij, waren verantwoordelijk voor het hersenloze beleid van het creëren van zoveel mogelijk toeristische accommodatie, zonder na te denken over de gevolgen die dit zou hebben. Het betreft hier de groeiende groep immigranten die hier op latere leeftijd kwamen, zodat ze niet het aantal jaren van ingezetene zijn bereikten die men zou moeten hebben om een volledig pensioen te krijgen. Hierbij gaat het niet alleen om mensen die inmiddels de Nederlandse nationaliteit hebben verkregen; ook degenen die hun nationaliteit hebben behouden en een vaste verblijfstitel hebben verkregen, hebben aanspraak op een gekort AOV-uitkering. Dit heeft de basis gelegd voor de huidige problemen waarbij we als gemeenschap geconfronteerd worden met de realiteit van een groeiende groep ouderen die niet voor zichzelf kunnen zorgen en dat brengt voor ons de verplichting met zich mee om dit probleem onder ogen te zien.

Horen we onze politici hierover? Nee, ze praten alleen over wat hen goed uitkomt, dus we horen ook geen oplossingen. Of misschien in zekere zin wel, maar het is een beetje ingewikkeld om uit te leggen. Laten we proberen dat in een – waargebeurd - verhaal te vertellen. Ruim 10 jaar geleden had een van onze redacteuren een gesprek met een adviseur van een van de grote partijen. Ze bespraken het grote aantal hotels en andere accommodaties die toen in aantocht waren. Het probleem van de noodzaak van massale invoer van duizenden buitenlandse arbeiders kwam ter sprake omdat werd verwacht dat Aruba zelf geen interne arbeidsmarkt zou hebben die aan zo'n grote vraag zou voldoen. De reactie van de partijadviseur was dat "het net goed uitkomt dat ze er moeten komen, want dat helpt om de kosten van onze AZV- en AOV-fondsen te betalen," die ook een probleem vormden. Dit typeert nu de mentaliteit van veel van onze politici. Er werd de adviseur uitgelegd dat daarmee het probleem niet voorbij was en zelfs nog erger zou worden, aangezien de vergrijzende groep op Aruba, zonder een aanvaardbaar pensioen, nog meer zou toenemen, en een probleem voor ons allemaal zou zijn. Zijn antwoord was geen verrassing: "Dat is een probleem voor later."

Nu hebben we dit probleem levensgroot voor ons en we hebben ook de eerste uitingen kunnen waarnemen van de intentie om een grote groep buitenlandse werknemers hier naartoe te halen om te voldoen aan de grote vraag die nu voortvloeit uit de hotels die worden gebouwd, of nog zullen worden gebouwd. Wat houdt dat dan in? Dat terwijl we moeten zorgen voor de huidige groep die tot armoede vervalt, we opnieuw de basis leggen om over een aantal jaren opnieuw met hetzelfde probleem opgescheept te zitten. Dit illustreert een van de meest frustrerende aangelegenheden van de afgelopen decennia, waarbij praktisch geen gehoor werd gegeven aan advies dat men verder in de toekomst moest kijken en waarbij hetgeen werd voorzien wat momenteel gebeurt en ook wat in de komende decennia weer te gebeuren staat.

Waar zijn de pensioenen voor de particuliere sector gebleven?

Het moet gezegd worden dat er iets meer dan 10 jaar geleden wel aandacht is geweest voor het probleem van de vergrijzing en de pensioenen, wat leidde tot een wet voor een verplicht pensioenfonds voor de particuliere sector, juist om een extra pensioen voor werknemers te creëren. We hebben nu geen informatie over hoe het fonds functioneert en het is opmerkelijk dat zelfs de partij die toen de wet invoerde er niet over rept. En de minister van financiën, niet alleen degene die momenteel het ambt vervult maar in het algemeen degene die ermee belast is, zou de wet moeten uitvoeren en een toezichthouder voor dit pensioenstelsel moeten benoemen; tot heden toe is er geen hiervoor aangewezen instantie. Een totaal gebrek aan interesse van politici voor strategische kwesties? Moeten we dan in deze afwezigheid van visie en bezorgdheid voor de toekomst enig wonder verwachten van degenen die onze toekomst moeten voorbereiden? Is het alleen Nederland dat zich zorgen maakt over het verhogen van de pensioenleeftijd naar 66 jaar, of worden onze politici toch nog wakker?

Minder autogebruik en... *Meer thuis werken...?*

Nederland is Europees kampioen in aantal auto's in vergelijking met de bevolking. Vorig jaar, zoals te lezen is in een artikel in deze editie, groeide het aantal auto's tot 9,4 miljoen, bij een bevolking van 17,8 miljoen. Eén auto voor elke 1,8 mensen, zeg maar 1 auto voor elke twee personen. Dat zal bij ons geen indruk maken, want op Aruba komen we tot 70.000 personenvoertuigen op 106.000 inwoners, één auto per 1,5 inwoners... Of, zeg maar ongeveer 660 auto' s per duizend inwoners, dat is de standaard die gebruikt wordt op het internet. Daarmee lopen we achter op San Marino (1.263), Monaco (899) en de Verenigde Staten (795), maar ook niet zoveel.

Kunnen we dat zien als een teken van onze welvaart? Of is dit indrukwekkende getal een teken van een behoefte simpelweg omdat er geen andere optie is in ons transport? In Nederland bijvoorbeeld verschijnen dezer dagen, met het naar buiten komen van de cijfers over de toename van auto's in 2023, onmiddellijk commentaar over de groeiende problemen in het openbaar vervoer, die voorlopig alleen maar ingewikkelder lijken te worden. De verwachting is dat er in 2030 10 miljoen personenauto's zullen zijn, terwijl de problemen op de hoofdroutes met de dag groter worden. Het probleem in Nederland is niet alleen de enorme verkeersdichtheid in en rondom de belangrijkste stedelijke centra, maar ook de groeiende toename van auto's in het binnenland, waar de concentratie van openbare diensten en de onmogelijkheid om het openbaar vervoer in de meest afgelegen delen te verbeteren, mensen afhankelijker van de auto maakt. Er zijn bijvoorbeeld minder winkels en medische diensten in de regio, wat betekent dat een auto nodig is om te kunnen komen waar die diensten zich momenteel bevinden. Dat betekent dat het niet alleen een kwestie van welvaart is die ervoor zorgt dat mensen meer auto ' s kopen, maar dat het steeds noodzakelijker wordt daar waar niet zoveel alternatieven voor het openbaar vervoer zijn.

Dit alles lijkt ons een goed moment om een vergelijking te treffen met de situatie op Aruba. Als je mensen in Aruba in een enquête zou vragen of ze nou echt een auto nodig hebben, zullen de meesten hoogstwaarschijnlijk beginnen te lachen. "Waar wil je dan dat ik kom, zonder auto?", zou de retorische vraag zijn die je zult krijgen. Dit weerspiegelt toch echt de situatie, waarin het beschikbare openbaar vervoer een zeer beperkte rol speelt, zonder dat er enig vooruitzicht bestaat op enige verbetering. Hierbij kunnen we ook zien dat het niet alleen een probleem bij ons is, maar dat het in andere landen, zoals Nederland, ook moeilijk is om het openbaar vervoer in de meest afgelegen delen op een kosteneffectieve manier te verbeteren.

Op Aruba is de kwestie wel ernstiger, omdat er nooit een beleid is gevoerd om de bevolking zoveel mogelijk in en rond de bestaande stedelijke centra te houden. Wat is gebeurd is dat men met losse hand grond heeft uitgegeven voor woningbouw, zonder een minimum aan stedenbouwkundige planning. De schade is nu al aangericht, met als verergerende factor dat het einde in zicht is van de beschikbaarheid van (openbare) grond in de meest afgelegen districten. Bovendien is er nooit een consequent beleid geweest om te proberen de duizenden lege percelen in stedelijke centra op te vullen, die soms zelfs al enkele decennia ongebruikt staan. Eerlijk gezegd moeten we hier enige eer geven aan de vorige directeur van de Directie Infrastructuur en Planning, die deze kwestie enige tijd geleden heeft aangekaart en wees op de noodzaak om de ongebruikte gronden in de stedelijke centra van Oranjestad en San Nicolas op te vullen. Intussen is zijn persoon verwijderd van die positie bij DIP, zonder dat men een verklaring daarvoor heeft gegeven voor wat zich daar precies heeft afgespeeld, maar dat is een onderwerp voor een andere gelegenheid. In ieder geval, met de huidige situatie waarbij we een relatief kleine bevolking over ongeveer 100 km2 verspreid hebben, zien we niet hoe we levensvatbaar en betaalbaar openbaar vervoer kunnen organiseren. Dit zou dan betekenen dat ook op Aruba, zoals in veel andere landen, welvarend of minder welvarend, afhankelijk van wat de burger aan mogelijkheden ziet om een auto te kopen van een auto, hij dit ook doet.

Waarom werken mensen niet meer vanuit huis?

Het is niet nodig om de huidige situatie te accepteren, er is een alternatieve visie. Als we iets positiefs hebben geleerd van de Covid-crisis, dan is het dat veel banen niet de aanwezigheid van mensen op de werkplek zelf vereisen. Dat geldt natuurlijk niet voor degenen die vanwege de aard van hun werk daar per se zouden moeten zijn. Maar een aanzienlijk deel van de mensen zou goed vanuit thuis kunnen werken, wat het gebruik van de auto om naar het werk te gaan behoorlijk kan verminderen. Het is opmerkelijk hoe, niet alleen op Aruba maar ook in het buitenland, na de Covid-crisis veel bedrijven zijn teruggegaan naar hun "business as usual" terwijl in ieder geval voor een deel men vanuit huis had kunnen blijven werken, wat ook de kosten van huisvesting zou kunnen verlagen. Dit is in feite een gemiste kans, in ieder geval minder benut in het huidige tijdperk van digitalisering waarin we leven. Dit zou ook een positief effect hebben op de invoer van brandstof, omdat die vraag zou afnemen. Het moet ook mogelijk zijn een algemeen systeem van schoolvervoer te bedenken, om het verkeer te verminderen de duizenden ouders die 's ochtends en ‘s middags om hun kinderen te brengen en op te halen.

Tot slot, waarom horen we nou nooit onze politieke leiders over deze kwesties praten? Zijn ze bang dat we deze materie niet begrijpen?

Rotsblokken geplaatst op Santo Largo in Savaneta ter bescherming van het strand

Gisterochtend informeerde minister van Toerisme, Dangui Oduber, via zijn sociale mediakanalen dat er enkele projecten op komst zijn voor de verbetering van bepaalde gebieden in Savaneta.

"De werkzaamheden zijn doorgegaan tot het einde van het jaar, en we zijn blij dat we rotsblokken hebben kunnen plaatsen op het strand van Santo Largo in Savaneta, om te voorkomen dat auto's het strand oprijden en dit beschadigen. Positief voor de bescherming van onze stranden. Er zijn nog meer projecten op komst voor het Savaneta-gebied," schreef de minister.

Voor sommige burgers viel dit niet in goede aarde, en ze stelden vragen bij het feit dat een deel van het strand met rotsblokken is afgesloten. Volgens een opmerking op sociale media staat er geschreven: "Er is nu geen strand meer voor de lokale bevolking en degenen

die er verblijven, worden hiermee buitengesloten." Daarnaast werd opgemerkt: "Nu kunnen we niet meer naar zee gaan, zelfs niet om met de kinderen bij Santo Largo te gaan, lange tijd hebben we die stranden gebruikt om een dag door te brengen, ze zijn goed om volledige gebieden met rotsen af te sluiten," merkte een gebruiker op.

Anderen gaven aan dat deze beslissing bedoeld is om dit gebied enigszins te beschermen, gezien de rotsblokken die zijn geplaatst om te voorkomen dat auto's te dicht bij het strand en de duinen komen. Mensen kunnen nog steeds van het strand genieten als ze hun auto iets verderop parkeren.

De foto's zijn afkomstig van gebruikers van Facebook en van de pagina van minister Dangui Oduber.

Opinie

Twintig jaar stankoverlast; een tragedie van de gemeenschap

Jeff Sybesma

In de afgelopen jaren is de gemeenschap van Aruba geconfronteerd met aanhoudende milieuproblemen, met name stankoverlast en vervuiling, veroorzaakt door de defecte rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) te Bubali. Recentelijk heeft de rechter zich uitgesproken over deze kwestie en het Land Aruba veroordeeld.

De rechter oordeelde dat het Land onrechtmatig handelde door geen adequate maatregelen te nemen tegen de hinder veroorzaakt door de RWZI. Als gevolg daarvan werd het Land veroordeeld tot betalen van schadevergoeding die teruggaat tot 2002. Daarnaast zijn aanzienlijke dwangsommen opgelegd, waaronder een bedrag van Afl. 170.584,73 per maand vanaf januari 2024, om verdere verzuim in het aanpakken van de stankoverlast tegen te gaan. Dit naast een al bestaand vonnis van een dwangsom van Afl. 10.000 per dag. Dit is indicatief voor de ernst van de situatie en de lange periode van veronachtzaming door de overheid als het gaat om afvalwater.

De gerechtelijke uitspraken benadrukken niet alleen de ernst van de situatie, maar ook het falen van de overheid om haar verantwoordelijkheden na te komen. Deze schadevergoeding en dwangsommen zijn niet alleen een financiële last en verkwisting voor de overheid en dus voor de belastingbetalers, maar ook een duidelijk signaal dat verandering en actie op zeer korte termijn noodzakelijk zijn.

Naast de directe impact op het betreffende hotel, onderstrepen deze besluiten de bredere implicaties voor de volksgezondheid en het milieu. Het ontbreken van informatie over de emissies en de gezondheidsrisico's die voortkomen uit het verbranden van rioolslib afkomstig van de RWZI te Bubali in de vuilverbrandingsinstallatie te Parkietenbos, is eveneens een bron van zorg. De recente intrekking van de hindervergunning van de verbrandingsinstallatie toont de noodzaak aan voor duidelijke en transparante normen, strengere controles en beter milieubeheer.

Deze situatie vraagt om een heroverweging van de rol en de verantwoordelijkheid van overheid en bestuurders. In hoeverre kunnen nalatige bestuurders en zelfs ambtenaren aansprakelijk worden gesteld voor dit soort debacles waarbij belastingcenten verkwist worden? Kunnen bestuurders en ambtenaren meer direct verantwoordelijk worden gehouden voor hun acties en beslissingen? Allereerst is daar de controlerende taak van de Staten die een minister via een motie van wantrouwen naar huis kunnen sturen. Een bestuurder kan wegens onrechtmatig financieel beheer zelfs persoonlijk financieel aansprakelijk worden gesteld volgens de Comptabiliteitslandsverordening van Aruba. Er ligt ook een arrest van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie waarin het Hof overweegt dat als een orgaan van de overheid zoals een minister zijn wettelijke bevoegdheden overschrijdt, deze gedraging aan hem persoonlijk kan worden toegerekend. De vervolging van een minister die van een ambtsmisdrijf wordt verdacht, vindt plaats volgens de regels van het strafprocesrecht. Deze al langer bestaande (juridische) mogelijkheden dienen toegankelijker te worden gemaakt voor burgers en algemeen belangorganisaties om effectief te worden gebruikt.

Het debat over persoonlijke aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid moet worden gevoerd in de context van het algemeen belang en de bescherming van de natuurlijke en culturele bezittingen van Aruba. De stranden, mangroven, koralen en endemische flora en fauna op land als in de zee zijn van onschatbare waarde voor de lokale gemeenschap en toeristen. De overheid moet deze schatten beschermen en niet toestaan dat individuele of economische belangen voorrang krijgen ten koste van de gemeenschap. Wanneer de hotels klagen over stankoverlast of andere vormen van hinder, die notabene mede hun oorsprong bij hun zelf vinden, dan is het zuur dat zij dwangsommen en schadevergoedingen krijgen toegekend en dat de burger hiervoor mag opdraaien.

De roep om 'No more hotels' en de eis voor een duurzamer toerismebeleid weerspiegelen de groeiende bezorgdheid over de impact van de toeristenindustrie op de natuur en het milieu. Het is essentieel dat de kosten voor het verwerken van afval en afvalwater eerlijker worden verdeeld en dat de hotelsector verantwoordelijk wordt gesteld voor zijn bijdrage aan de milieuproblematiek.

Ter afsluiting, de problematiek rond de RWZI in Aruba is een duidelijk voorbeeld van de noodzaak voor transparantie, verantwoordelijkheid, en duurzaamheid van het bestuur. Door de ernstige milieu- en gezondheidsrisico's die deze situatie met zich meebrengt, is het essentieel dat zowel de overheid als de betrokken bedrijven hun verantwoordelijkheid nemen. Het is tijd voor Aruba om de tragedie van de gemeenschap om te zetten in een verhaal van herstel, verantwoordelijkheid en hoop voor een duurzamere toekomst.

Boten met ongedocumenteerde personen blijven Aruba binnenkomen

In een persbericht van afgelopen woensdag heeft het Korps Politie Aruba gemeld dat ze 's middags een melding hebben ontvangen van een verlaten boot, waarbij ook een jerrycan in de buurt werd aangetroffen.

Om 12:30 uur plaatstelijke tijd ontving de politie de melding van het personeel van KIA, die een boot zouden hebben aangewezen ter hoogte van Rincon. Ze informeerden dat ze een politiepatrouille ter plaatse hebben gestuurd en waar ze inderdaad een boot samen met een jerrycan hebben aangetroffen. Ze hebben ook bevestigd dat ze een controle in het gebied hebben uitgevoerd, maar tot op dat moment niets anders hebben gevonden.

Ondanks wat er eind vorig jaar is gebeurd, waarbij verschillende mensen hun leven hebben verloren, is het geen geheim dat ongedocumenteerde personen doorgaan met proberen op deze manier het land binnen te komen, ondanks alle risico's die dit met zich meebrengt.

Ondertussen heeft minister van Justitie Rocco Tjon dezelfde dag bekendgemaakt dat hij een ontmoeting heeft gehad met aannemers die een aanbieding zullen indienen voor het bouwdeel van de installatie van de vierde radar. Hij benadrukt ook dat het ministerie van Justitie en Sociale Zaken veel investeert om de veiligheid aan de grens van Aruba te verhogen en daardoor boten kan onderscheppen die op weg zijn naar Aruba, hoewel dit afgelopen woensdag niet is gebeurd of in andere recente gelegenheden.

Eind vorig jaar is de vierde radar in Aruba aangekomen en momenteel wordt het bouwproces gestart om deze te installeren. Het is vermeldenswaard dat minister Tjon onlangs heeft verklaard dat Aruba geen enkele vorm van asiel zal verlenen aan personen die proberen illegaal het eiland binnen te komen.

Minister Tjon benadrukt dat iedereen die van plan is om Aruba op illegale wijze binnen te komen, dit alsjeblieft niet moet doen, omdat dit ernstige gevolgen zal hebben. Het is een beslissing die een hoog risico met zich meebrengt en uiterst gevaarlijk is met fatale gevolgen. Degenen die erin slagen om op deze manier Aruba binnen te komen, zullen worden gedeporteerd zonder de mogelijkheid van asiel.

FPNA herintroduceert uitgestorven papegaaiensoort op Aruba in het wild

Tijdens een persconferentie deze week kondigde de Aruba National Park Foundation (FPNA) de herintroductie aan van de uitgestorven geelgeschouderde amazonepapegaai, lokaal bekend als de "Lora", terug in de natuur van Aruba.

Van de 25 overlevende papegaaien die in 2022 illegaal via de zee naar Aruba werden gesmokkeld, werden de eerste 9 papegaaien vrijgelaten in de natuur van het Arikok National Park als onderdeel van het herintroductieplan. FPNA zal de overige papegaaien de komende 2 weken op twee verschillende momenten vrijlaten.

Giancarlo Nunes van FPNA legde uit dat de herintroductie van de papegaaien deel uitmaakt van het "Species Conservation & Reintroduction Program" van FPNA, met als doel het rehabiliteren en herintroduceren van inheemse dieren in de natuur van Aruba en het vestigen van een populatie die zichzelf in de komende decennia kan handhaven op Aruba.

In de toekomst zal ook de focus worden gelegd op de geelkopparkiet, die ook aan het terugkeren is naar Aruba. Het oorspronkelijke plan was om eerst met het parkietenprogramma te beginnen, maar vanwege de komst van deze papegaaien is besloten om eerst met deze papegaaien te beginnen en daarna door te gaan met de parkieten.
Het doel is dat de papegaaien een gezonde populatie in het wild vormen die zichzelf kan handhaven. Dit betekent dat er 250 paren papegaaien bezig moeten zijn met broeden in het wild. "Dat is ons doel voor de toekomst, om 250 paren papegaaien te hebben die broeden," gaf hij aan.

Maar dit zal enige tijd duren, merkte hij op, omdat de huidige papegaaien een jaar en een half oud zijn en papegaaien pas na zeven jaar beginnen met reproduceren.

Nunes legde uit dat een populatie van 25 papegaaien niet zal kunnen voldoen aan het doel van 250 paren papegaaien in de toekomst. Daarom wordt er gezocht naar andere opties, waaronder het redden van papegaaien en het binnenbrengen van gerehabiliteerde papegaaien van elders om de populatie van deze papegaaien te vergroten.

De Lora (Amazona barbadensis) is lokaal een uitgestorven soort op Aruba sinds 1947, maar is altijd een belangrijke plaats blijven innemen in het ecologische en culturele erfgoed van Aruba en in het hart van de gemeenschap. De Lora staat bekend als zeer sociaal en intelligent, en in die tijd konden mensen genieten van het zien van hen in de natuur van Aruba totdat ze uitstierven.

De populatie van de Lora bestaat op geïsoleerde gebieden op Bonaire en Curaçao, evenals op sommige delen in het noorden van Venezuela en de eilanden Margarita en La Blanquilla. De Lora is beoordeeld voor de "IUCN Rode Lijst van Bedreigde Soorten" in 2021, maar de huidige populatie in het wild wordt geschat op minder dan 10.000. Voor Aruba wordt de Lora specifiek beschermd door de natuurwet, (AB 1995 no. 2, Art. 4 / AB 2017 no. 48).

Er zijn veel bedreigingen voor de populaties van de Lora, en de meeste van deze bedreigingen hebben een menselijke oorsprong (Birdlife International 2017, Silvius 1991). Voor Aruba is de uitsterving van de Lora te wijten aan illegale jacht voor verkoop als huisdier en het doden van de Lora omdat het wordt beschouwd als een plaag voor de landbouw (Voous 1983).

Nunes benadrukte dat naast de bedreigingen van menselijke oorsprong, andere serieuze lokale bedreigingen soorten zijn zoals pushi (ratten) en djaca (hagedissen). In tegenstelling tot de populaire overtuiging is de Boa niet de belangrijkste oorzaak van het verdwijnen van de Lora op Aruba, omdat de Boa in de jaren 1990 op het eiland is 'geïntroduceerd'. De Boa wordt niet beschouwd als de grootste bedreiging omdat ze beperkingen hebben in wat ze kunnen eten in vergelijking met andere "bloedzuigende" dieren, en onderzoek toont ook aan dat Boa's steeds vaker worden aangetroffen in stedelijke gebieden dan in de natuur. Een andere bedreiging die heeft bijgedragen aan het uitsterven van de Lora is het verdwijnen van hun habitat door ontbossing voor ontwikkeling.

De Lora heeft een belangrijke ecologische functie, met name in de verspreiding van zaden in de natuur, bijdragend aan de verrijking van de flora en fauna van Aruba, die op hun beurt een breder aspect van het wilde leven ondersteunen. Daarom is de herintroductie van de Lora niet alleen belangrijk, maar ook noodzakelijk, zodat lokale habitats ervan kunnen profiteren, de biodiversiteit kunnen vergroten en bijdragen aan de algehele gezondheid van het ecologische systeem van Aruba.

Om het doel van een populatie die zichzelf kan handhaven op Aruba te bereiken, zal FPNA de noodzakelijke conservatieacties ondernemen, waaronder wetenschappelijk onderzoek, monitoring, bewustmakingscampagnes, de creatie van educatief materiaal en de betrokkenheid van de Arubaanse gemeenschap. Tegelijkertijd zal FPNA blijven pleiten voor de ontwikkeling van beheersmaatregelen en de implementatie ervan om de Lora en andere inheemse papegaaiensoorten te beschermen.

Het verminderen van de bedreigingen veroorzaakt door menselijke acties is van groot belang. Daarom is FPNA begonnen met een nationale bewustmakingscampagne om de Arubaanse gemeenschap te informeren over het belang van het beschermen van de Lora. FPNA zal ook educatief materiaal ontwikkelen dat gedeeld zal worden met de Arubaanse gemeenschap, vooral op scholen.

Als onderdeel van de herintroductie zal FPNA doorgaan met haar inspanningen om de Lora van een geschikt en beschermd habitat te voorzien. Tegelijkertijd werkt FPNA aan andere conservatieacties, zoals het programma 'Verbetering van de Biodiversiteit van Flora voor een Klimaatbestendige' waarbij inheemse planten worden gebruikt voor het herstellen van habitats, inclusief planten die als voedsel dienen voor de Lora. FPNA verdubbelt ook haar inspanningen om de aanleg van tuinen met inheemse planten te bevorderen bij mensen met een tuin thuis.

De Boa is een niet-inheemse soort op Aruba en blijft een onuitroeibare bedreiging door hun enorme populatie op Aruba en hun vermogen om succesvol te reproduceren. Onderzoek heeft echter aangetoond dat de Boa niet meer reproduceert in beschermde natuurlijke gebieden en eerder reproduceert in stedelijke gebieden met veel beschikbaar voedsel. FPNA zal doorgaan met haar beheersacties voor invasieve soorten en zal elke Boa die wordt aangetroffen in beschermde natuurlijke gebieden en zeker in gebieden waar de Lora is vrijgelaten, verwijderen om zo de impact op de Lora te verminderen.

Zorgen van Cft over stijgende salarissen ambtenaren op Curaçao

(CuraçaoChronicle) – Het College financieel toezicht (Cft) heeft zijn bezorgdheid geuit over de aanzienlijke stijging van de personeelskosten van de overheid op Curaçao voor het jaar 2024.

De begrote personeelskosten voor dit jaar zijn veel hoger dan verwacht in 2023, met een begroting van 503 miljoen gulden, wat een toename betekent van 63 miljoen gulden in vergelijking met het voorgaande jaar.

Deze stijging is voornamelijk te wijten aan de indexering van salarissen voor ambtenaren en mensen in soortgelijke posities, evenals de toekenning van salarisverhogingen en eenmalige bonussen. Daarnaast is een bedrag van achttien miljoen gereserveerd voor het jaar 2024 om 223 vacatures in te vullen, waarvan velen al waren opgenomen in de begroting van 2023. Het blijft echter een uitdaging om deze vacatures in te vullen.

Inflatie

Het Cft beschouwt het als bijzonder riskant dat Curaçao de personeelsuitgaven aanzienlijk verhoogt, terwijl er ook sprake is van een structurele toename van uitgaven aan goederen en diensten. Dit laatste is mede te wijten aan een inflatiecorrectie van ongeveer acht procent, terwijl een inflatie van ongeveer drie procent wordt verwacht voor 2024. Het Cft adviseert om de omvang van de inflatiecorrectie te heroverwegen en manieren te vinden om de uitgaven aan goederen en diensten te verminderen.

Verder zullen de totale kosten voor indexering en salaristreden toenemen van 51 miljoen in 2023 tot 94 miljoen in 2027. Overdrachten naar speciaal onderwijs nemen ook toe als gevolg van indexering. Volgens het Cft staat deze toename haaks op de doelstellingen van de Vrijwillige Vervroegde Uittreding (VVU) en de maatregelen in het Country Package gericht op de rationalisatie van de ambtenarij.

Nota

Met een Wijzigingsnota heeft Curaçao de lasten met in totaal zestig miljoen verhoogd in vergelijking met de eerdere ontwerpbegroting voor 2024. Deze verhogingen omvatten rentelasten (47 miljoen meer), personeelskosten (28 miljoen meer) en overdrachten (zes miljoen meer).

Als gevolg hiervan zullen de totale kosten in 2024 met 156 miljoen toenemen, van 1.746 miljoen in 2023 tot 1.902 miljoen in 2024. Deze stijging wordt voornamelijk verklaard door hogere personeelskosten, een toegenomen gebruik van goederen en diensten, hogere rentelasten als gevolg van de herfinanciering van de liquiditeitssteunlening, en hogere subsidies en overdrachten.

Eigenaar van bedrijf ontvoerd in Willemstad

(CuraçaoChronicle) – Een bedrijfseigenaar is woensdagochtend ontvoerd uit zijn uniformwinkel aan de Veerisweg. Het incident ontvouwde zich voor de ogen van klanten en personeel.

Drie gemaskerde en zwaarbewapende mannen betraden de winkel rond half elf, behandelden de eigenaar ruw en dwongen hem in een rode Kia Rio sedan. Ze reden weg in de richting van de Helmin Magno Wiels Boulevard.

Direct na de ontvoering startte de politie een uitgebreid onderzoek. Agenten ter plaatse verzamelden snel getuigenverklaringen en analyseerden surveillancemateriaal uit de omgeving. Pogingen om telefonisch contact te leggen met de ontvoerde man leverden geen resultaten op.

Later op de dag werd onthuld dat de ontvoerders een losgeld van 200.000 gulden eisten voor de vrijlating van de bedrijfseigenaar. Hoewel deze informatie nog niet officieel is bevestigd door de politie, gaan verschillende bronnen dicht bij de zaak ervan uit dat het losgeld is betaald.

Minister-president van Sint Maarten verliest verkiezingen maar blijft de grootste

(CuraçaoChronicle) – Minister-president Silveria Jacobs blijft de grootste partij in Sint Maarten, maar verliest de meerderheid in het vijftienzitsparlement met haar coalitie. Haar National Alliance verloor twee van haar zes zetels, en coalitiepartner United People's (UP) verloor één zetel, waardoor het aantal zetels terugliep tot drie. Om te blijven regeren, heeft Jacobs minstens één zetel nodig.

Nieuwkomer Unified Resilient St. Maarten Movement (URSM) veiligde twee zetels met 2.020 stemmen. De leider van Curaçao, Luc Mercelina, en advocaat Sjamira Roseburg zullen hen op basis van voorkeursstemmen in het parlement vertegenwoordigen.

Over het algemeen presteerden de nieuwe partijen goed. De Democratische Partij onder leiding van voormalig minister-president Sarah Wescot maakt een comeback en veiligde twee zetels. Nieuwkomer Nation Opportunity Wealth (NOW) verkrijgt ook 2 zetels.

De tweede kandidaat van de UP-partij, Omar Ottley, komt naar voren als de hoogst scorende met 775 stemmen, 357 meer dan de 418 stemmen die hij kreeg bij de verkiezingen van 2020.

In totaal waren 22.553 personen geregistreerd om te stemmen. De 14.678 uitgebrachte stemmen vertegenwoordigen een opkomst van 65,08%, vijf procent hoger dan vier jaar geleden.

Premier van Curaçao: COVID-19- en griepsituatie onder controle

Premier Gilmar Pisas van Curaçao heeft verklaard dat de situatie met betrekking tot de recente toename van COVID-19- en griepgevallen op het eiland 'onder controle' is. Pisas, die momenteel fungeert als minister van Volksgezondheid, deed deze uitspraak naar aanleiding van recente ontwikkelingen.

Eerder deze week werd bekendgemaakt dat het aantal griep- en COVID-19-gevallen op Curaçao aanzienlijk is toegenomen. Als voorzorgsmaatregel om de verspreiding van infecties te voorkomen, worden patiënten met ademhalingsproblemen nu apart behandeld van andere patiënten in ziekenhuizen.

Bovendien is het sinds woensdag verplicht voor alle bezoekers van de SDKK-gevangenis in Curaçao om een gezichtsmasker te dragen, een maatregel die dinsdag door het management is aangekondigd. De SVB (Sociale Verzekeringsbank) legt deze eis ook op, mede omdat zieke werknemers hun arbeidsongeschiktheid meestal eerst aan de sociale verzekeraar melden.

Desalniettemin benadrukt Pisas dat er geen reden is tot paniek. Hij dringt er bij de bevolking op aan waakzaam te blijven en verantwoordelijkheid te nemen om verdere escalatie te voorkomen. Dit omvat maatregelen zoals regelmatig handen wassen, het dragen van een gezichtsmasker en het handhaven van sociale afstand.